

การดำเนินงานโครงการแก้ไขปัญหาความยากจน(กข.คจ.)

ความเป็นมา

ในช่วง ปี พ.ศ. ๒๕๓๓ พบว่าปัญหาความยากจนของประชาชนในชนบทไทยมีจำนวนมาก โดยผลจากการสำรวจรายได้ของครัวเรือนทั่วประเทศของสำนักงานสถิติแห่งชาติ และ สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศพบว่า คนจนมีรายได้ต่ำกว่าเส้นความยากจน ได้เพิ่มขึ้น ค่อนข้างมากในเขตชนบท และจากข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน (กชช.๒ ค) ยังบ่งบอกว่ามีหมู่บ้าน ล้าหลัง หรือหมู่บ้านเร่งรัดพัฒนาอันดับ ๑ อยู่จำนวน ๑๑,๖๐๘ หมู่บ้าน กระทรวงมหาดไทย จึงได้กำหนดดำเนินงานโครงการแก้ไขปัญหาความยากจนขึ้น โดยคณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๓๖ เห็นชอบให้กระทรวงมหาดไทย ดำเนินงานโครงการ กข.คจ. ระยะที่ ๑ ระหว่างปี ๒๕๓๖ - ๒๕๔๐ อนุมัติจัดสรรเงิน จำนวน ๑๑,๖๐๘ หมู่บ้าน และคณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๔๐ เห็นชอบในหลักการโครงการ กข.คจ. ระยะที่ ๒ (ปี ๒๕๔๐ - ๒๕๔๔) อนุมัติจัดสรรเงิน จำนวน ๑๗,๖๒๗ หมู่บ้าน โดยดำเนินการในหมู่บ้านที่มีครัวเรือนยากจนมีรายได้เฉลี่ย ต่ำกว่าเกณฑ์ ๑๕,๐๐๐ บาท/คน/ปี ตามข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ปีพ.ศ. ๒๕๓๙ เพื่อขยายการดำเนินงานให้ครอบคลุมทุกหมู่บ้านที่ยังไม่ได้ดำเนินการในระยะที่ ๑ เมื่อสิ้นสุด ระยะเวลาดำเนินงาน ในปี ๒๕๔๔ ดำเนินการได้ทั้งสิ้น จำนวน ๒๙,๒๓๔ หมู่บ้าน

หลักการ/แนวคิด



เป็นการสนับสนุนเงินทุนให้ในระดับหมู่บ้าน แล้วมอบอำนาจและหน้าที่ความรับผิดชอบให้องค์กรประชาชนในหมู่บ้านเป็นผู้บริหารจัดการเงินทุนให้หมุนเวียนอยู่ในหมู่บ้านตลอดไป ภายใต้หลักการ ดังนี้

๑. การมีส่วนร่วมขององค์กรประชาชน และประชาชนในหมู่บ้านเป้าหมาย ในการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบและร่วมรับผลประโยชน์
๒. การใช้ข้อมูลครัวเรือนเป้าหมายจากการจัดเก็บข้อมูลและตรวจสอบขององค์กรประชาชนในหมู่บ้าน

๓. การมอบอำนาจและหน้าที่ ความรับผิดชอบให้องค์กรประชาชนในหมู่บ้านเป้าหมาย คือ คณะกรรมการ กข.คจ.หมู่บ้าน เป็นผู้บริหารจัดการเงินทุนให้หมุนเวียนคงอยู่ในหมู่บ้านตลอดไป โดยมีเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน เป็นผู้ส่งเสริมสนับสนุน ตรวจสอบ และติดตามการดำเนินงานโครงการ กข.คจ. ให้มีประสิทธิภาพ

๔. สนับสนุนเงินทุนเพื่อประกอบอาชีพแก่ครัวเรือนเป้าหมาย หมู่บ้านละ ๒๘๐,๐๐๐ บาท

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ครัวเรือนยากจนเป้าหมายที่มีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์ความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ได้มีแหล่งเงินทุนในระดับหมู่บ้าน สำหรับยืมไปประกอบอาชีพ หรือขยายกิจการอาชีพของตน เพื่อเพิ่มรายได้และพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น

การดำเนินงานโครงการแก้ไขปัญหาความยากจน (กข.คจ.)

โครงการแก้ไขปัญหาความยากจน ดำเนินงานภายใต้ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วย การบริหาร และการใช้จ่ายเงินโครงการแก้ไขปัญหาความยากจน พ.ศ.๒๕๓๖ และฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งได้ยกเลิกไปแล้ว ปัจจุบันดำเนินงานตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการบริหารและการใช้จ่ายเงินโครงการแก้ไขปัญหาความยากจน พ.ศ.๒๕๕๓ และแนวทางการดำเนินงานที่กรมการพัฒนาชุมชนกำหนด

คำสำคัญที่ควรรู้

“ครัวเรือนเป้าหมาย” หมายถึง ครัวเรือนในหมู่บ้านเป้าหมายตามโครงการ กข.คจ. ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปีต่ำกว่าเกณฑ์ความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.)

แนวทางการคัดเลือกและจัดทำบัญชีทะเบียนครัวเรือนเป้าหมาย ดังนี้

๑. ให้คณะกรรมการ กข.คจ.หมู่บ้าน คัดเลือกครัวเรือนยากจนที่มีรายได้เฉลี่ยต่ำกว่าเกณฑ์ (จปฐ.) ตามข้อมูล (จปฐ.) ปีที่ได้รับงบประมาณดำเนินการ โดยจัดทำบัญชีทะเบียนครัวเรือน เป้าหมายเรียงลำดับไว้ และให้เป็นครัวเรือนเป้าหมายผู้มีสิทธิยืมเงินทุนตามโครงการ กข.คจ.

(๑) กรณีที่มีครัวเรือนมีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์ (จปฐ.) เพิ่มขึ้นภายหลังให้ถือเป็น ครัวเรือนเป้าหมายผู้มีสิทธิยืมเงินทุน กข.คจ.เพิ่มเติม

(๒) ให้ปรับปรุงบัญชีทะเบียนครัวเรือนเป้าหมายให้เป็นปัจจุบันทุกปี โดยยึดครัวเรือนเป้าหมายเดิมเป็นหลัก และให้นำรายชื่อครัวเรือนเป้าหมายที่เกิดขึ้นใหม่ ตาม (๑) ต่อท้ายในบัญชีทะเบียนครัวเรือนเป้าหมายเดิม โดยให้ครัวเรือนเป้าหมายตามบัญชีทะเบียนครัวเรือนเป้าหมายที่จัดไว้ครั้งแรกได้ยืมจนครบถ้วนก่อน จึงให้ครัวเรือนเป้าหมายที่เกิดขึ้นภายหลังได้ยืมในลำดับถัดไป

๒. กรณีครัวเรือนเป้าหมาย ในหมู่บ้าน กข.คจ. มีรายได้เฉลี่ยผ่านเกณฑ์ (จปฐ.) ครบทุกครัวเรือน แต่ครัวเรือนเป้าหมายยังไม่บรรลุวัตถุประสงค์ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต ให้คณะกรรมการ กข.คจ.หมู่บ้าน บริหารเงินทุนโครงการ กข.คจ. ให้ครัวเรือนเป้าหมายใช้เป็นเงินทุน ในการประกอบอาชีพ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตครัวเรือนเป้าหมายให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว

“เงินทุนโครงการ กข.คจ.” ประกอบด้วย

๑. เงินอุดหนุนจากรัฐบาล

๒. เงินอุดหนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๓. ดอกผลหรือผลประโยชน์อื่นใดที่เกิดจากเงินโครงการ กข.คจ.

๔. เงินบริจาคหรือเงินช่วยเหลืออื่นใดที่ให้โดยไม่มีเงื่อนไขหรือข้อผูกพัน

๕. เงินกู้ตามโครงการ กข.คจ.

๖. เงินอื่นใดที่หน่วยงานอื่นหรือองค์กรอื่นสนับสนุนให้เป็นเงินโครงการ กข.คจ.

โครงสร้างการบริหารและบทบาทหน้าที่

๑. กรมการพัฒนาชุมชน

อำนาจหน้าที่ ควบคุมดูแลและตรวจสอบการใช้เงินโครงการ กข.คจ. ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการตั้งงบประมาณและระเบียบของทางราชการ

๒. สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด/อำเภอ

อำนาจหน้าที่

- (๑) ส่งเสริมความเข้มแข็งของเครือข่ายหมู่บ้าน กข.คจ.
- (๒) สนับสนุนและประสานงาน
- (๓) กำกับดูแล ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการดำเนินงาน
- (๔) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่อธิบดีกรมการพัฒนาชุมชนมอบหมาย

๓. คณะกรรมการอำนวยการแก้ไขปัญหาความยากจนจังหวัด จำนวนไม่เกิน ๑๑ คน

(ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ลงนามแต่งตั้ง) ประกอบด้วย

- (๑) รองผู้ว่าราชการจังหวัด ที่รับผิดชอบงานพัฒนาชุมชน เป็นประธาน
- (๒) ผู้แทนของหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง เป็นกรรมการ
- (๓) ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับจังหวัด เป็นกรรมการ
- (๔) ผู้ทรงคุณวุฒิภายในจังหวัดที่มีความรู้ความสามารถด้านการบริหารจัดการเงินทุนชุมชน เป็นกรรมการ
- (๕) พัฒนาการจังหวัด เป็นกรรมการและเลขานุการ
- (๖) หัวหน้ากลุ่มงานที่รับผิดชอบงานโครงการ กข.คจ. เป็นกรรมการและ ผู้ช่วยเลขานุการ

อำนาจหน้าที่

- (๑) ส่งเสริมความเข้มแข็งของเครือข่ายหมู่บ้าน กข.คจ.
- (๒) สนับสนุนและประสานงาน
- (๓) กำกับดูแล ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการดำเนินงาน
- (๔) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

๔. คณะกรรมการอำนวยการแก้ไขปัญหาความยากจนอำเภอ จำนวนไม่เกิน ๙ คน

(นายอำเภอเป็นผู้ลงนามแต่งตั้ง) ประกอบด้วย

- (๑) นายอำเภอ เป็นประธาน
- (๒) ผู้แทนของหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง เป็นกรรมการ
- (๓) ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอ เป็นกรรมการ
- (๔) ผู้ทรงคุณวุฒิในอำเภอที่มีความรู้ความสามารถด้านการบริหารจัดการเงินทุนชุมชน เป็นกรรมการ
- (๕) พัฒนาการอำเภอ/กิ่งอำเภอ เป็นกรรมการและเลขานุการ
- (๖) นักวิชาการพัฒนาชุมชนผู้รับผิดชอบโครงการ กข.คจ. เป็นกรรมการและ ผู้ช่วยเลขานุการ

อำนาจหน้าที่

- (๑) ส่งเสริมความเข้มแข็งของเครือข่ายหมู่บ้าน กข.คจ.
- (๒) สนับสนุนและประสานงาน
- (๓) บริหารจัดการเงินทุนโครงการ กข.คจ. อำเภอ
- (๔) กำกับดูแล ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการดำเนินงาน
- (๕) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

๕. คณะกรรมการอำนวยการแก้ไขปัญหาคความยากจนระดับตำบล จำนวนไม่เกิน ๗ คน

(นายอำเภอเป็นผู้ลงนามแต่งตั้ง) ประกอบด้วย

- (๑) ปลัดอำเภอผู้ประสานงานประจำตำบล เป็นประธาน
- (๒) ผู้แทนหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง เป็นกรรมการ
- (๓) ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในตำบล เป็นกรรมการ
- (๔) ประธานคณะกรรมการ กข.คจ.หมู่บ้าน เป็นกรรมการ
- (๕) ผู้ทรงคุณวุฒิภายในตำบลที่มีความรู้ความสามารถด้านการบริหารจัดการเงินทุนชุมชน เป็นกรรมการ
- (๖) พัฒนาการผู้รับผิดชอบประจำตำบล เป็นกรรมการและเลขานุการ

อำนาจหน้าที่

- (๑) ส่งเสริมความเข้มแข็งของเครือข่ายหมู่บ้าน กข.คจ.ภายในตำบล
- (๒) สนับสนุนและประสานงาน
- (๓) กำกับดูแล ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการดำเนินงาน
- (๔) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

๖. คณะกรรมการ กข.คจ.หมู่บ้าน มีจำนวน ๗ - ๙ คน มีวาระคราวละ ๔ ปี

(นายอำเภอเป็นผู้ลงนามแต่งตั้ง) ประกอบด้วย

- | | |
|--|--------------------|
| (๑) ประธานคณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) | จำนวน ๑ คน |
| (๒) ผู้แทนคณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) | จำนวน ๑ คน |
| (๓) ผู้แทนสมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น | จำนวน ๑ คน |
| (๔) อาสาพัฒนาชุมชน | จำนวน ๑ คน |
| (๕) ผู้แทนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตหรือกลุ่มอาชีพ | จำนวน ๑ คน |
| (๖) ผู้แทนคณะกรรมการพัฒนาสตรีหมู่บ้าน | จำนวน ไม่เกิน ๒ คน |
| (๗) ผู้แทนองค์กรชุมชนอื่นหรือผู้ทรงคุณวุฒิในหมู่บ้าน | จำนวน ไม่เกิน ๒ คน |
- (โดยให้หัวหน้าครัวเรือนเป้าหมายประชุมเพื่อคัดเลือกผู้แทนฯ)

อำนาจหน้าที่

- (๑) บริหารจัดการเงินโครงการ กข.คจ.หมู่บ้าน
- (๒) พิจารณาอนุมัติโครงการและเงินยืมแก่ครัวเรือนเป้าหมาย
- (๓) ติดตาม ส่งเสริม สนับสนุนการประกอบอาชีพของครัวเรือนเป้าหมาย
- (๔) จัดทำระบบข้อมูล จัดทำเอกสาร บัญชี ทะเบียนตามโครงการ กข.คจ.
- (๕) รายงานผลการดำเนินงานตามโครงการ กข.คจ.
- (๖) แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานตามโครงการ กข.คจ.

การบริหารเงินทุนโครงการ กข.คจ.

การดำเนินงานโครงการ กข.คจ. ภายใต้ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการบริหารและการใช้จ่ายเงินโครงการแก้ไขปัญหาคความยากจน พ.ศ.๒๕๕๓ มีแนวทางการบริหารเงินทุน กข.คจ. ดังนี้

๑. การพิจารณาอนุมัติโครงการและเงินยืม

ให้คณะกรรมการ กข.คจ. หมู่บ้าน พิจารณาอนุมัติโครงการและเงินยืมตามลำดับบัญชีทะเบียนครัวเรือนเป้าหมาย และต้องได้รับความเห็นชอบจากพัฒนาการผู้รับผิดชอบประจำตำบล (ตามระเบียบฯ พ.ศ.๒๕๕๓ ข้อ ๑๗) มีแนวทางปฏิบัติ ดังนี้

๑) ให้พิจารณาอนุมัติโครงการและเงินยืมแก่ครัวเรือนเป้าหมาย ตามบัญชีทะเบียนครัวเรือนเป้าหมายที่ได้จัดทำไว้ครั้งแรกได้ยืมจนครบถ้วนก่อน จึงให้ครัวเรือนเป้าหมายที่เกิดขึ้นใหม่ ภายหลังได้ยืมในลำดับถัดไป

๒) กรณีหมู่บ้านที่ครัวเรือนมีรายได้ผ่านเกณฑ์ (จปฐ.) ครอบคลุมครัวเรือนให้คณะกรรมการ กข.คจ. หมู่บ้าน พิจารณาอนุมัติโครงการและเงินยืมแก่ครัวเรือนเป้าหมาย ที่ยังไม่บรรลุวัตถุประสงค์ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตใช้เป็นเงินทุนในการประกอบอาชีพเพื่อสร้างรายได้ สำหรับพัฒนาคุณภาพชีวิตต่อไป

๓) ประเภทอาชีพที่ครัวเรือนเป้าหมายสามารถเสนอขอยืมเงินได้แก่ (๑) อุตสาหกรรมในครัวเรือน (๒) ค้าขาย (๓) งานช่าง (๔) เกษตรกรรม (๕) อาชีพอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการ กข.คจ. เห็นชอบ

๔) การพิจารณาจำนวนเงินยืมของครัวเรือนเป้าหมาย โดยพิจารณาจากความสามารถในการส่งใช้เงินยืม ประเภทอาชีพตามความเหมาะสมและเป็นไปได้ ระยะเวลาที่จะก่อให้เกิดรายได้ เป็นต้น

๕) เงื่อนไขในการใช้เงินยืมของครัวเรือนเป้าหมาย คือ ให้นำไปใช้ประกอบอาชีพตามโครงการที่เสนอขอยืม มีข้อห้าม ดังนี้

๕.๑ ห้ามนำไปใช้หนี้สินเดิม

๕.๒ ห้ามนำไปบูรณะ ซ่อมแซมที่อยู่อาศัย

๕.๓ ห้ามนำไปใช้จ่ายในครอบครัว

๒. การอนุมัติเงินยืมของคณะกรรมการ กข.คจ. หมู่บ้าน

๑) คณะกรรมการ กข.คจ. หมู่บ้าน พิจารณาอนุมัติเงินยืมให้แก่ครัวเรือนเป้าหมายให้พิจารณาตามลำดับตามบัญชีทะเบียนครัวเรือนเป้าหมาย

๒) การพิจารณาอนุมัติเงินยืมต้องได้รับความเห็นชอบจากพัฒนากรผู้รับผิดชอบประจำตำบล และไม่ควรใช้วิธีการหารเฉลี่ยเงินทุน ควรพิจารณาตามความจำเป็น ความเหมาะสมของแต่ละโครงการและคำนึงถึงผลตอบแทนที่จะได้รับ

๓. การทำสัญญายืมเงินตามโครงการ กข.คจ.

การทำสัญญายืมเงินทุน กข.คจ. ดำเนินการ ดังนี้

๑) แจ้งให้หัวหน้าครัวเรือนเป้าหมายหรือผู้แทนที่ได้รับอนุมัติโครงการและเงินยืม ให้ทำสัญญายืมเงินภายใน ๓ วัน นับแต่วันที่รับแจ้งการอนุมัติโครงการและเงินยืม

๒) รายงานผลการอนุมัติเงินยืมให้อำเภอทราบ และปิดประกาศให้ทราบโดยทั่วกัน ณ ศูนย์ปฏิบัติการหมู่บ้านโครงการ กข.คจ. หรือในที่เปิดเผยของชุมชน

๓) การทำสัญญายืมเงิน ให้ประธานคณะกรรมการ กข.คจ. หมู่บ้าน และหัวหน้าครัวเรือนเป้าหมายหรือผู้แทนเป็นคู่สัญญา และเป็นผู้มีอำนาจลงนามในสัญญา ในกรณีที่ประธานคณะกรรมการ กข.คจ. หมู่บ้าน ไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานคณะกรรมการ กข.คจ. หมู่บ้าน หรือกรรมการที่คณะกรรมการ กข.คจ. หมู่บ้านมอบหมาย เป็นผู้ลงนามในสัญญายืมเงินแทน

๔) ให้ทำสัญญายืมเงินทุน กข.คจ. (ตามแบบที่แนบท้ายระเบียบฯ) จำนวน ๓ ชุด เก็บที่หัวหน้าครัวเรือนเป้าหมายผู้ยืมเงิน ๑ ชุด คณะกรรมการ กข.คจ. หมู่บ้าน ๑ ชุด และ สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ ๑ ชุด

๔. การเบิกจ่ายเงินให้ครัวเรือนที่ได้รับอนุมัติให้ยืมเงิน

การเบิกจ่ายเงินกองทุน กข.คจ. ให้แก่ครัวเรือนที่ได้รับอนุมัติให้ยืมเงิน ให้คณะกรรมการกองทุน กข.คจ. หมู่บ้าน โอนเงินเข้าบัญชีเงินฝากของหัวหน้าครัวเรือนเป้าหมายเต็มจำนวนที่ได้รับอนุมัติให้ยืม และออกไปรับเงินยืมของครัวเรือนเป้าหมาย ตามแบบที่กำหนด

๕. การชำระคืนเงินยืม ของครัวเรือนเป้าหมาย

ให้คณะกรรมการ กข.คจ.หมู่บ้าน กำหนดระยะเวลาการชำระคืนเงินยืม ทั้งนี้ ต้องไม่เกิน ๓ ปี นับแต่วันทำสัญญา และเมื่อสมาชิกชำระคืนเงินกู้แล้วคณะกรรมการต้องนำฝาก ธนาคารภายใน ๓ วันทำการ

๖. การผ่อนผันการชำระคืนเงินยืม

กรณีมีเหตุสุดวิสัย ภัยพิบัติ ภัยธรรมชาติ หรือเหตุจำเป็นอื่นใดให้หัวหน้าครัวเรือนเป้าหมาย หรือผู้แทน ยื่นคำร้องพร้อมเหตุผลความจำเป็นเพื่อขอผ่อนผันระยะเวลาการส่งใช้คืนเงินยืมต่อคณะกรรมการ กข.คจ.หมู่บ้าน และให้พิจารณาเป็นรายกรณี

๗. การรายงานผลการดำเนินงานและการจัดทำเอกสารบัญชี

๑) คณะกรรมการ กข.คจ. หมู่บ้าน แจ้งผลการพิจารณาอนุมัติโครงการและอนุมัติเงินยืม แก่ครัวเรือนเป้าหมายให้อำเภอรอบทุกครั้ง เมื่อมีการพิจารณาอนุมัติโครงการและอนุมัติเงินยืม

๒) คณะกรรมการ กข.คจ.หมู่บ้าน จัดทำเอกสารบัญชี ตามแบบที่กำหนด ได้แก่

(๑) สมุดบัญชีทะเบียนครัวเรือนเป้าหมาย (เล่มสีม่วง)

(๒) บัญชีคุมเงินฝากธนาคาร โครงการ กข.คจ. (เล่มสีเขียว)

(๓) บัญชีคุมลูกหนี้ โครงการ กข.คจ. (เล่มสีเหลือง)

๓) เมื่อมีการรับเงินยืม/ส่งใช้คืนเงินยืม ของครัวเรือนเป้าหมาย ให้มีหลักฐานการรับเงินยืม/การส่งใช้คืนเงินยืมพร้อมจัดทำบัญชีและลงทะเบียนรายการข้อมูลให้ถูกต้องเป็นปัจจุบัน

๘. การติดตามและสนับสนุนครัวเรือนเป้าหมายที่ยืมเงินของคณะกรรมการ กข.คจ. หมู่บ้าน

คณะกรรมการ กข.คจ.หมู่บ้าน จะต้องติดตามสนับสนุนการประกอบอาชีพของ ครัวเรือนเป้าหมาย ภายหลังจากที่ได้รับเงินยืม เพื่อทราบผลว่าเงินยืมไปประกอบอาชีพตามที่ระบุไว้ในโครงการจริงหรือไม่ ผลการประกอบอาชีพเป็นอย่างไร มีปัญหาหรือต้องช่วยเหลือแก้ไขอย่างไร และมีความพร้อมในการคืนเงินยืม ตามจำนวนและระยะเวลาที่กำหนดในสัญญาหรือไม่

การส่งคืนเงินโครงการ กข.คจ.ของหมู่บ้าน

ปัจจุบันหมู่บ้านตามโครงการแก้ไขปัญหาความยากจน(กข.คจ.) จำนวนหลายแห่งที่บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการกล่าวคือไม่มีครัวเรือนยากจน ดังนั้น หากหมู่บ้าน กข.คจ.ต้องการคืนเงิน มีแนวทางดำเนินการ ดังนี้

๑. กรณีหมู่บ้านเป้าหมายตามโครงการ กข.คจ. ดำเนินการบรรลุวัตถุประสงค์ของ โครงการ กข.คจ. ให้ดำเนินการ ดังนี้

๑) กรณีหมู่บ้านที่มีครัวเรือนเป้าหมายรายได้ผ่านเกณฑ์ (จปฐ.) ครบทุกครัวเรือน แต่ครัวเรือนเป้าหมายยังคงต้องได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้นต่อไป ให้หมู่บ้านยังคงสามารถดำเนินการขับเคลื่อนโครงการ กข.คจ. ต่อไปได้ โดยให้ถือปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการบริหารและการใช้จ่ายเงินโครงการแก้ไขปัญหาความยากจน พ.ศ.๒๕๕๓

๒) กรณีหมู่บ้านที่มีครัวเรือนเป้าหมายรายได้ผ่านเกณฑ์ (จปฐ.) ครบทุกครัวเรือน และ ครัวเรือนเป้าหมายได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้นแล้ว ให้ส่งคืนเงินโครงการ กข.คจ.ของหมู่บ้าน ไปรวมเป็นเงินทุนโครงการ กข.คจ. อำเภอ โดยดำเนินการ ดังนี้

๒.๑) ให้คณะกรรมการ กข.คจ.หมู่บ้าน จัดประชุมคณะกรรมการและครัวเรือนเป้าหมาย และที่ประชุมต้องมีการลงมติโดยเสียงข้างมากของที่ประชุมเห็นชอบ ในการส่งคืนเงิน โครงการ กข.คจ. ของหมู่บ้าน

๒.๒) ให้คณะกรรมการ กข.คจ.หมู่บ้าน แจ้งการส่งคืนเงิน กข.คจ.ของหมู่บ้าน ให้คณะกรรมการ อำนวยการ กข.คจ.อำเภอทราบโดยไม่ชักช้า นับแต่วันที่ได้มีการจัดประชุม และที่ประชุมลงมติเห็นชอบ การส่งคืนเงิน พร้อมแนบสำเนาบันทึกการประชุมด้วย

๒.๓) ให้คณะกรรมการ กข.คจ.หมู่บ้าน ส่งคืนเงินทุนโครงการ กข.คจ. จำนวน ๒๘๐,๐๐๐ บาท โดยโอนเงินเข้าบัญชี “เงินทุน กข.คจ. อำเภอ” ภายใน ๗ วันทำการ นับแต่วันที่ ได้แจ้งส่งคืนเงินกับ คณะกรรมการอำนวยการ กข.คจ. อำเภอ

๒.๔) ให้คณะกรรมการ กข.คจ. หมู่บ้าน แจ้งคณะกรรมการอำนวยการ กข.คจ. อำเภอทราบ พร้อมแนบสำเนาหลักฐานการโอนเงินโครงการ กข.คจ.ของหมู่บ้าน เข้าบัญชี “เงินทุน กข.คจ. อำเภอ” และ รับหลักฐานการส่งคืนเงินโครงการ กข.คจ.ของหมู่บ้านจาก คณะกรรมการอำนวยการ กข.คจ. อำเภอ เพื่อเก็บไว้เป็นหลักฐาน

๒. กรณีหมู่บ้านที่อยู่ในเขตเทศบาลใดเปลี่ยนเป็นชุมชน หรือถูกยุบตามกฎหมายว่าด้วย ลักษณะปกครองท้องที่ และการยุบรวมนั้นทำให้มีเงินโครงการ กข.คจ. มากกว่าหนึ่งโครงการ

เมื่อมีการยุบรวมหมู่บ้านทำให้มีเงินโครงการ มากกว่าหนึ่งโครงการให้หมู่บ้านที่มีการยุบรวมนั้น คงมีเงินโครงการ กข.คจ. เพียงหนึ่งโครงการ ซึ่งได้มีการชำระคืนเงินจากครัวเรือนเป้าหมายแล้ว ส่วนที่เกิน จากหนึ่งโครงการนั้น ให้ดำเนินการส่งคืนต่อคณะกรรมการอำนวยการ กข.คจ. อำเภอ การส่งคืนเงินโครงการ กข.คจ.หมู่บ้าน ให้ดำเนินการ ดังนี้

๑) ให้พัฒนากรผู้รับผิดชอบประจำตำบล จัดประชุมคณะกรรมการ กข.คจ.หมู่บ้าน และ ครัวเรือน เป้าหมายทั้งสองหมู่บ้านที่ถูกยุบรวมตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ เพื่อชี้แจงทำความเข้าใจ เกี่ยวกับการส่งคืนเงินโครงการ กข.คจ.ของหมู่บ้าน ไปรวมเป็นเงินทุนโครงการ กข.คจ. อำเภอ

๒) ให้คณะกรรมการ กข.คจ.หมู่บ้าน แจ้งการส่งคืนเงิน กข.คจ.ของหมู่บ้าน ให้อำเภอทราบ โดยไม่ชักช้า นับแต่วันที่ได้มีการประชุมชี้แจงทำความเข้าใจ

๓) ให้คณะกรรมการ กข.คจ.หมู่บ้าน ส่งคืนเงินทุนโครงการ กข.คจ. จำนวน ๒๘๐,๐๐๐ บาท โดย โอนเงินเข้าบัญชี “เงินทุน กข.คจ. อำเภอ” ภายใน ๗ วันทำการ นับแต่วันที่ ได้แจ้งการส่งคืนเงินกับ คณะกรรมการอำนวยการ กข.คจ.อำเภอ และให้คณะกรรมการ กข.คจ.หมู่บ้านแจ้งคณะกรรมการอำนวยการ กข.คจ.อำเภอทราบ พร้อมแนบสำเนาหลักฐานการโอนเงินโครงการ กข.คจ. ของหมู่บ้าน เข้าบัญชีเงินทุน กข.คจ. อำเภอ และรับหลักฐานการส่งคืนเงินโครงการ กข.คจ.ของหมู่บ้าน จากคณะกรรมการอำนวยการ กข.คจ. อำเภอ เพื่อเก็บไว้เป็นหลักฐาน

การบริหารและการเบิกจ่ายเงินโครงการ กข.คจ. อำเภอ

๑. เมื่อมีหมู่บ้านแสดงเจตนาที่จะคืนเงินโครงการ กข.คจ.หมู่บ้าน กรณีเป็นการคืนเงินหมู่บ้านแรก ของอำเภอ ให้คณะกรรมการอำนวยการ กข.คจ. อำเภอ ดำเนินการเปิดบัญชีเงินฝากธนาคาร ประเภทออมทรัพย์ ใช้ชื่อบัญชีว่า “เงินทุน กข.คจ. อำเภอ...(ระบุชื่ออำเภอ).....”

๒. การเบิกจ่ายเงินทุน กข.คจ. อำเภอ ให้คณะกรรมการอำนวยการ กข.คจ. อำเภอ ลงนามการเบิก จ่ายเงิน ๒ ใน ๓ และให้มีประธานลงนามเบิกจ่ายเงินทุน กข.คจ. อำเภอ ด้วยทุกครั้ง

๓. เมื่อคณะกรรมการอำนวยการ กข.คจ. อำเภอ ได้รับเงินโครงการ กข.คจ.จากหมู่บ้าน ไม่ว่าจะกรณีใด ให้จัดให้มีหลักฐานในการส่งคืน รับคืนเงิน ให้แก่หมู่บ้านที่ส่งคืนเงินโครงการ กข.คจ. หมู่บ้าน นั้นด้วย

๔. ให้ประธานคณะกรรมการอำนวยการ กข.คจ.อำเภอ เรียกประชุมกรรมการ ภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับคืนเงินโครงการ กข.คจ. หมู่บ้าน

๕. ให้พิจารณาหมู่บ้านเป้าหมายตามโครงการ กข.คจ. จำนวนทั้งสิ้น ๓๙,๖๔๖ หมู่บ้าน ดำเนินการไปแล้ว ๒๙,๒๓๔ หมู่บ้าน พิจารณาจากหมู่บ้านเป้าหมายตามโครงการ กข.คจ.ระยะที่ ๑ และ ๒ ที่ยังไม่ได้รับเงินโครงการ กข.คจ. (จำนวน ๑๐,๔๑๒ หมู่บ้าน)

๖. การพิจารณาจำนวนเงินทุนให้แก่หมู่บ้าน ให้คณะกรรมการอำนวยการ กข.คจ. อำเภอกำหนดพิจารณาเงินทุนทั้งโครงการ จำนวน ๒๘๐,๐๐๐ บาท

๗. คณะกรรมการอำนวยการ กข.คจ. อำเภอกำหนด รายงานผลการบริหารเงินทุนโครงการ กข.คจ. อำเภอกำหนดให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทราบ ภายใน ๑๕ วันทำการ นับแต่วันที่ได้รับคืนเงิน โครงการ กข.คจ.จากหมู่บ้านเป้าหมายไม่ว่ากรณีใด หรือคณะกรรมการอำนวยการ กข.คจ.อำเภอกำหนด ได้ส่งมอบเงินทุนโครงการ กข.คจ. ให้กับหมู่บ้านเป้าหมาย(ใหม่) รับไปดำเนินการเรียบร้อยแล้ว

การเปลี่ยนแปลงสภาพของหมู่บ้าน กข.คจ.

๑. กรณีการแยกหมู่บ้านจากหมู่บ้านเดิม

๑) ให้คงเงินโครงการ กข.คจ.ไว้ในหมู่บ้านเดิมเพื่อให้ครัวเรือนเป้าหมายเดิมเป็นทุนในการประกอบอาชีพต่อไป ให้คัดเลือกและจัดลำดับจากครัวเรือนในหมู่บ้านเดิมเป็นครัวเรือนเป้าหมายตามโครงการต่อไป โดยให้คัดเลือกและจัดลำดับครัวเรือนเป้าหมาย ตามแนวทางการคัดเลือกและจัดทำบัญชีทะเบียนครัวเรือนเป้าหมายที่กรรมการพัฒนาชุมชนกำหนด

๒) ส่วนครัวเรือนเป้าหมายเดิมที่แยกไปอยู่หมู่บ้านใหม่ ให้พ้นจากการเป็นครัวเรือน เป้าหมายของหมู่บ้านเดิมนับแต่ได้มีการแยกหมู่บ้าน เว้นแต่ ครัวเรือนที่ยังคงค้างชำระเงินยืมตาม โครงการ กข.คจ. ให้ยืมเงินต่อไปจนครบกำหนดและส่งคืนตามสัญญาเดิมจนครบถ้วนแล้ว จึงให้พ้นจากการเป็นครัวเรือนเป้าหมายของหมู่บ้านเดิม ส่วนการคัดเลือกและจัดลำดับบัญชีทะเบียน ครัวเรือนเป้าหมายเพิ่มเติมให้ดำเนินการตามแนวทางที่กรรมการพัฒนาชุมชนกำหนด

๓) ให้ถือว่าคณะกรรมการ กข.คจ.หมู่บ้านเดิมที่ได้แต่งตั้งไว้แล้วทำหน้าที่ต่อไปจนครบวาระ เว้นแต่กรณีกรรมการดังกล่าวถูกแยกไปอยู่หมู่บ้านใหม่ จึงให้พ้นจากการเป็นกรรมการ กข.คจ.ของหมู่บ้านเดิม นับแต่วันแยกหมู่บ้าน และให้เลือกกรรมการ กข.คจ.หมู่บ้าน จากหมู่บ้าน เดิมแทนตำแหน่งนั้น ภายใน ๑๕ วัน โดยให้ดำรงตำแหน่งจนครบวาระตามที่เลือกแทน

๒. กรณีหมู่บ้านเป้าหมายโครงการ กข.คจ. ที่อยู่ในเขตเทศบาลใดเปลี่ยนเป็นชุมชน หรือหมู่บ้านดังกล่าวถูกยุบตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่

๒.๑ กรณีหมู่บ้านเป้าหมายที่อยู่ในเขตเทศบาลเปลี่ยนเป็นชุมชน

๑) ให้เงินทุนตามโครงการ กข.คจ. ครัวเรือนเป้าหมาย คณะกรรมการ กข.คจ. ตลอดจนผลของการที่ได้ดำเนินงานที่ผ่านมาจนกว่าจะครบวาระ

๒) ให้วาระการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการ กข.คจ.หมู่บ้าน ที่ได้มีการแต่งตั้งก่อนเปลี่ยนฐานะเป็นชุมชนในเขตเทศบาล คงนับเวลาต่อเนื่องไปจนกว่าจะครบวาระ

๓) ให้ถือว่าครัวเรือนเป้าหมายเดิมเป็นครัวเรือนเป้าหมายตามโครงการ กข.คจ. ต่อไป ส่วนการคัดเลือกและจัดลำดับบัญชีทะเบียนครัวเรือนเป้าหมายเพิ่มเติม ให้ดำเนินการตาม แนวทางที่กรรมการพัฒนาชุมชนกำหนด

๒.๒ กรณีหมู่บ้านถูกยุบตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่

๑) การยุบรวมหมู่บ้านทำให้มีเงินโครงการ กข.คจ. มากกว่าหนึ่งโครงการ เมื่อได้ มีการชำระคืนเงินจากครัวเรือนเป้าหมายที่ยืมเงินแล้ว ให้หมู่บ้านที่มีการถูกยุบรวมส่งคืนเงิน โครงการ กข.คจ.ของหมู่บ้าน ต่อคณะกรรมการ กข.คจ.อำเภอ โดยปฏิบัติตามแนวทางการส่งคืน เงินโครงการ กข.คจ.ของหมู่บ้าน ตามแนวทางที่กรมการพัฒนาชุมชนกำหนด

๒) เมื่อมีการยุบรวมหมู่บ้าน ให้คณะกรรมการ กข.คจ.หมู่บ้าน ระงับการปฏิบัติหน้าที่ เป็นการชั่วคราว และจัดให้มีการคัดเลือกคณะกรรมการ กข.คจ.หมู่บ้าน ภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ การยุบรวมมีผลใช้บังคับ ส่วนการทั้งหลายที่ได้ดำเนินการอยู่ก่อนการยุบรวมยังคง ดำเนินการได้ต่อไป

๓) ให้ถือว่าครัวเรือนเป้าหมายเดิมเป็นครัวเรือนเป้าหมายตามโครงการ กข.คจ. ต่อไป ส่วนการคัดเลือกและจัดลำดับบัญชีทะเบียนครัวเรือนเป้าหมายเพิ่มเติม ให้ดำเนินการตามแนวทาง ที่กรมการพัฒนาชุมชนกำหนด

บทบาทของเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน

๑. พัฒนาการ ผู้รับผิดชอบหมู่บ้านเป้าหมาย ทำหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุน การดำเนินงานโครงการ กข.คจ. ดังนี้

๑) ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ในการบริหารจัดการแก่คณะกรรมการ กข.คจ.หมู่บ้าน

๒) ส่งเสริม สนับสนุน การประกอบอาชีพของครัวเรือนเป้าหมาย

๓) สนับสนุนการจัดทำระบบข้อมูลและเอกสาร บัญชีคุมต่าง ๆ

๔) ติดตาม ตรวจสอบ กำกับ ดูแลเงินทุน กข.คจ.

๕) รายงานผลการดำเนินงานตามโครงการ กข.คจ.

๖) ปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่พัฒนาการอำเภอมอบหมาย

๒. พัฒนาการอำเภอ ทำหน้าที่ ส่งเสริม สนับสนุน ในการจัดทำแผนพัฒนาประสิทธิภาพ การบริหารเงินโครงการ กข.คจ. และชี้แจง แนะนำติดตาม และกำกับดูแลการดำเนินงานตามโครงการ กข.คจ. ของพัฒนาการผู้รับผิดชอบประจำตำบล

๓. พัฒนาการจังหวัด ทำหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุน ติดตามกำกับดูแล การดำเนินงานตามโครงการ กข.คจ. ภายในจังหวัด และมอบหมายเจ้าหน้าที่ติดตาม ตรวจสอบ และแนะนำการลงบัญชี คุมลูกหนี้และบัญชีเงินฝากธนาคารของหมู่บ้านเป้าหมาย แล้วรายงานผลให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทราบ ปีละ ๑ ครั้ง

การรายงาน

๑. การรายงานภาวะหนี้สินและฐานะการเงินของครัวเรือนเป้าหมาย

๑.๑ คณะกรรมการ กข.คจ.หมู่บ้าน รายงานภาวะหนี้สินและฐานะการเงินของ ครัวเรือนเป้าหมาย ให้อำเภอทราบเพื่อรายงานจังหวัด ปีละ ๒ ครั้ง ภายในวันที่ ๓๐ มีนาคม และวันที่ ๓๐ กันยายน ของทุกปี ตามแบบแนบท้ายระเบียบฯ

๑.๒ จังหวัดตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วนของข้อมูลก่อนรายงานภาวะหนี้สินและ ฐานะการเงินโครงการ กข.คจ.ของหมู่บ้านเป้าหมาย ให้กรมการพัฒนาชุมชนทราบ ภายในวันที่ ๓๐ กันยายนของทุกปี ตามแบบแนบท้ายระเบียบฯ

๑.๓ สำหรับหมู่บ้านที่มีปัญหาเงินทุนไม่ครบถ้วน ขอให้จังหวัดร่วมกับคณะกรรมการ กข.คจ. หมู่บ้าน ได้แก้ไขปัญหาลแล้วรายงานผลสภาพปัญหาการบริหารเงินทุนโครงการ กข.คจ. ตาม แบบแนบท้ายระเบียบฯ ให้กรรมการพัฒนาชุมชนทราบพร้อมกับการรายงานภาวะหนี้สินและฐานะการเงินของครัวเรือนเป้าหมาย

๒. การรายงานผลความก้าวหน้าการดำเนินงานโครงการ กข.คจ.

๒.๑ อำเภอรายงานผลความก้าวหน้าการดำเนินงานโครงการ กข.คจ.ให้จังหวัด ปีละ ๑ ครั้ง ตามแบบแนบท้ายระเบียบฯ

๒.๒ จังหวัดตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วนตามแบบรายงานฐานข้อมูลหมู่บ้านและครัวเรือนเป้าหมายโครงการแก้ไขปัญหาความยากจน (กข.คจ.) ก่อนรายงานให้กรรมการพัฒนาชุมชน ภายในวันที่ ๓๐ กันยายนของทุกปี

เครือข่ายหมู่บ้าน กข.คจ.

ให้จังหวัดทบทวนและส่งเสริมการจัดตั้งเครือข่ายหมู่บ้าน กข.คจ.ระดับตำบล ระดับอำเภอ และระดับจังหวัด โดยให้เป็นไปตามความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่ ประกอบด้วยเครือข่ายหมู่บ้าน กข.คจ. ๓ ระดับ ได้แก่

๑. เครือข่ายหมู่บ้าน กข.คจ.ระดับตำบล (นายอำเภอเป็นผู้แต่งตั้ง) ประกอบด้วย ประธานคณะกรรมการ กข.คจ.หมู่บ้านทุกหมู่บ้าน

๒. เครือข่ายหมู่บ้าน กข.คจ.ระดับอำเภอ (นายอำเภอเป็นผู้แต่งตั้ง) ประกอบด้วย ประธานเครือข่ายหมู่บ้าน กข.คจ.ระดับตำบลทุกตำบล และผู้แทนเครือข่ายหมู่บ้าน กข.คจ.ระดับ ตำบล ๆ ละ ๑ คน

๓. เครือข่ายหมู่บ้าน กข.คจ.ระดับจังหวัด (ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้แต่งตั้ง) ประกอบด้วย ประธานเครือข่ายหมู่บ้าน กข.คจ. อำเภอทุกอำเภอ และผู้แทนเครือข่ายหมู่บ้าน กข.คจ. ระดับอำเภอ ๆ ละ ๑ คน

อำนาจหน้าที่

ส่งเสริมความเข้มแข็งของหมู่บ้าน กข.คจ. สนับสนุนและประสานการดำเนินงานกับ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง



การประเมินศักยภาพโครงการแก้ไขปัญหาความยากจน (กข.คจ.) ตามหลักธรรมาภิบาล



ที่มาและความสำคัญ

โครงการแก้ไขปัญหาความยากจน (กข.คจ.) เป็นการสนับสนุนเงินทุนให้ในระดับหมู่บ้าน แล้วมอบอำนาจและหน้าที่ ความรับผิดชอบให้องค์กรประชาชนในหมู่บ้านเป็นผู้บริหารจัดการเงินทุนให้หมุนเวียนอยู่ในหมู่บ้านตลอดไป การบริหารจัดการโครงการ กข.คจ. อาจไม่มีรูปแบบตายตัวในทุกประการ ขึ้นอยู่กับศักยภาพของแต่ละหมู่บ้าน แต่การบริหารจัดการจำเป็นต้องอยู่ภายใต้หลักการดำเนินงาน ได้แก่

๑. การมีส่วนร่วมขององค์กรประชาชนและประชาชนในหมู่บ้านเป้าหมายในการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบและร่วมรับผลประโยชน์

๒. การใช้ข้อมูลครัวเรือนเป้าหมายจากการจัดเก็บและตรวจสอบขององค์กรประชาชนในหมู่บ้าน

๓. การมอบอำนาจและหน้าที่ ความรับผิดชอบให้องค์กรประชาชนในหมู่บ้าน เป้าหมาย คือ คณะกรรมการ กข.คจ.หมู่บ้าน เป็นผู้บริหารจัดการเงินทุนให้หมุนเวียน คงอยู่ในหมู่บ้านตลอดไป โดยมีเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนเป็นผู้ส่งเสริมสนับสนุน ตรวจสอบ และติดตามการดำเนินงานโครงการ กข.คจ. ให้มีประสิทธิภาพ

๔. สนับสนุนเงินทุนเพื่อประกอบอาชีพแก่ครัวเรือนเป้าหมาย หมู่บ้านละ ๒๘๐,๐๐๐ บาท โดยไม่มีดอกเบี้ย

การประเมินศักยภาพโครงการแก้ไขปัญหาความยากจน (กข.คจ.) ตามหลักธรรมาภิบาลเป็นการประเมินว่าการดำเนินโครงการแก้ไขปัญหาความยากจนยังเป็นไปตามหลักการดำเนินงานเบื้องต้นและเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลที่จะทำให้โครงการแก้ไขปัญหาความยากจน (กข.คจ.) ดำเนินการแก้ไขปัญหาความยากจนได้ บรรลุวัตถุประสงค์และมีความยั่งยืนหรือไม่ และถ้าไม่เป็นไปตามหลักการและวัตถุประสงค์ดังกล่าวพัฒนากรและชุมชนจะมีวิธีแก้ไขปัญหาร่วมกันอย่างไร

พัฒนากรมีหน้าที่ควบคุม ดูแล ติดตาม และตรวจสอบการดำเนินงานโครงการ กข.คจ. โดยใช้แบบประเมินโครงการ กข.คจ. เพื่อประเมินผลการดำเนินงานและจัดระดับการพัฒนาหมู่บ้าน กข.คจ. เดิมการประเมินศักยภาพโครงการแก้ไขปัญหาความยากจน กข.คจ. มีแบบฟอร์ม จำนวน ๒ แบบ คือ แบบประเมินผลการพัฒนากิจกรรมหมู่บ้าน กข.คจ. ๒๖ ตัวชี้วัด และแบบประเมินสุขภาพทางการเงิน กข.คจ. ๒๔ ตัวชี้วัด ปัจจุบันกรมฯ ได้ปรับแบบประเมินโครงการ กข.คจ. ใหม่ เป็นแบบประเมินศักยภาพโครงการแก้ไขปัญหาความยากจน (กข.คจ.) ตามหลักธรรมาภิบาล ๑๘ ตัวชี้วัด แทนแบบเดิม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมสนับสนุนงานโครงการ กข.คจ. ให้มีการบริหารจัดการด้วยหลักธรรมาภิบาล และเป็นไปตามแนวทางของกรมการพัฒนาชุมชน

คำสำคัญที่ควรรู้

พัฒนากรควรทำความเข้าใจแนวคิดเรื่องหลักธรรมาภิบาลก่อน เพื่อเป็นพื้นฐานในการทำความเข้าใจการประเมินศักยภาพโครงการแก้ไขปัญหาความยากจน (กข.คจ.) ตามหลักธรรมาภิบาล

“หลักธรรมาภิบาล” หรือที่บางแห่งเรียกว่า “การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี หลักธรรมรัฐ และบรรษัทภิบาล ฯลฯ” ซึ่งเรารู้จักกันในนาม “Good Governance” ที่หมายถึง การบริหารที่เป็นธรรม เป็นการสะสมความรู้ของหลักการเพื่อการอยู่ร่วมกันในบ้านเมืองและสังคมอย่างมีความสุข สามารถประสานประโยชน์และคลี่คลายปัญหาข้อขัดแย้งโดยสันติวิธีและพัฒนาสังคมให้มีความยั่งยืน

องค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาล ๖ ประการ ดังนี้

๑. หลักนิติธรรม คือ การตรากฎหมาย กฎ ระเบียบข้อบังคับและกติกาต่าง ๆ ให้ทันสมัยเหมาะสมกับสภาพสังคมนั้น ๆ เป็นธรรม และเป็นที่ยอมรับของสังคมและสมาชิก โดยมีการยินยอมพร้อมใจและถือปฏิบัติร่วมกันอย่างเสมอภาคและเป็นธรรม

๒. หลักคุณธรรม คือ การยึดถือและเชื่อมั่นในความถูกต้องเป็นธรรม มีค่านิยมที่ดีงามในกลุ่ม/องค์กร สังคมและมีสมาชิกของสังคมถือปฏิบัติ ได้แก่ ความซื่อสัตย์สุจริต ความเสียสละ ความอดทนขยันหมั่นเพียร ความรับผิดชอบ การเคารพสิทธิขั้นพื้นฐาน เป็นต้น

๓. หลักความโปร่งใส คือ การทำให้กลุ่มสังคมหรือกลุ่ม/องค์กร เป็นสังคมที่เปิดเผยมูลข้อมูลข่าวสารอย่างตรงไปตรงมา และสามารถตรวจสอบความถูกต้องได้โดยการปรับปรุงระบบและกลไกการทำงานของ กลุ่ม/องค์กรให้มีความโปร่งใสมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารหรือเปิดให้ประชาชนสามารถเข้าถึง ข้อมูลข่าวสารได้สะดวก ตลอดจนมีระบบหรือกระบวนการตรวจสอบและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพซึ่งจะเป็นการสร้าง ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน และช่วยให้การทำงานของภาครัฐ และภาคเอกชนปลอดจากการทุจริตคอร์รัปชัน

๔. หลักความมีส่วนร่วม คือ การทำให้สังคมที่อยู่เป็นสังคมที่ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ และร่วมเสนอความเห็นในการตัดสินใจสำคัญ ๆ ของสังคม โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนมีช่องทาง ในการเข้ามามีส่วนร่วม ได้แก่ การแจ้งความเห็น การไต่สวนสาธารณะ การประชาพิจารณ์การแสดง ประชามติ หรืออื่น ๆ และขจัด การผูกขาดจากภาคส่วนใดภาคส่วนหนึ่ง หรือกลุ่มคนบางกลุ่ม ซึ่งจะช่วยให้เกิดการร่วมมือกันของทุกภาคส่วน

๕. หลักความรับผิดชอบต่อทุกภาคส่วน ต้องตั้งใจปฏิบัติภารกิจตามหน้าที่อย่างดียิ่ง โดยมุ่งให้บริการแก่ ผู้มารับบริการ เพื่ออำนวยความสะดวกต่าง ๆ มีความรับผิดชอบต่อความบกพร่องในหน้าที่การงานที่ตน รับผิดชอบอยู่ พร้อมทั้งจะปรับปรุงแก้ไขได้ทันที หรือมีการรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเองในฐานะสมาชิกที่ เคารพข้อตกลง

๖. หลักความคุ้มค่า ผู้บริหารหรือคณะกรรมการ ต้องตระหนักว่ามีทรัพยากรค่อนข้างจำกัด ดังนั้น ในการบริหารจัดการจำเป็นจะต้องยึดหลักความประหยัดและความคุ้มค่า ซึ่งจำเป็นจะต้องตั้งจุดมุ่งหมาย และมีการประเมินความคุ้มค่าของการตัดสินใจต่าง ๆ ทั้งในเรื่องกฎระเบียบและการดำเนินงาน เพื่อใช้ ทรัพยากรต่าง ๆ ที่มีให้เกิดประโยชน์สูงสุด ทำให้เกิดความยั่งยืนในการดำเนินงาน

เป้าหมาย

เพื่อส่งเสริมสนับสนุนงานโครงการ กข.คจ. ให้มีการบริหารจัดการที่เป็นธรรมและสามารถแก้ไขปัญหา ความยากจนได้อย่างแท้จริงและยั่งยืนด้วยหลักธรรมาภิบาล และเป็นไปตามแนวทางของกรมการพัฒนาชุมชน

ขั้นตอนกระบวนการ

การประเมินศักยภาพโครงการแก้ไขปัญหาความยากจน (กข.คจ.) ตามหลักธรรมาภิบาล มีขั้นตอน การดำเนินงาน ดังนี้

๑. ให้พัฒนากร ทำหน้าที่ประเมินศักยภาพโครงการแก้ไขปัญหาความยากจน (กข.คจ.) ตามหลัก ธรรมาภิบาล ปีละ ๑ ครั้ง ภายใน ๓๑ กรกฎาคมของทุกปี ตามแบบประเมินศักยภาพโครงการแก้ไขปัญหา ความยากจน (กข.คจ.) ตามหลักธรรมาภิบาล ทั้งนี้ สามารถดาวน์โหลดแบบสำรวจฯ ได้ทางเว็บไซต์สำนัก พัฒนาทุนและองค์กรการเงินชุมชน

๒. หลังจากทำการประเมินศักยภาพฯ เรียบร้อยแล้ว ให้ทีมงานพัฒนาชุมชนอำเภอ เป็นผู้ประมวลผล ข้อมูลตามจำนวนหมู่บ้าน เป้าหมายที่ได้รับการสนับสนุนเงินทุนของอำเภอในรูปแบบสรุปข้อมูลที่กรมการพัฒนา ชุมชนกำหนดให้ โดยเมื่อประเมินศักยภาพฯ เรียบร้อยแล้วพัฒนาการอำเภอและพัฒนากর্তต้องเป็นผู้ให้ คำปรึกษากับหมู่บ้านที่เข้าร่วมโครงการในเรื่องการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาหมู่บ้าน กข.คจ.

๓. ให้อำเภอนำผลการประเมินบันทึกลงในแบบรายงานฐานข้อมูลหมู่บ้านและครัวเรือนเป้าหมาย โครงการแก้ไขปัญหาความยากจน (กข.คจ.) โดยให้บันทึกผลการประเมิน ลงในช่องระดับการพัฒนาหมู่บ้าน ตามแบบรายงานดังกล่าว

๔. ให้อำเภอตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วนของข้อมูลก่อนส่งให้จังหวัด

๕. ให้จังหวัดสรุปผลการประเมินฯ ในภาพรวมของจังหวัด และตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล ตามแบบสรุปผลการประเมิน และแบบรายงานฐานข้อมูล หมู่บ้านและครัวเรือนเป้าหมายโครงการแก้ไขปัญหา ความยากจน (กข.คจ.) ในช่องระดับการพัฒนา ให้ข้อมูลครบถ้วนถูกต้องตรงตามความเป็นจริง (ผู้จัดเก็บข้อมูล และผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ พัฒนาการ ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ คณะกรรมการ กข.คจ. หมู่บ้าน ที่เป็นผู้รับผิดชอบการบริหาร จัดการเงินทุนของหมู่บ้าน กข.คจ. ร่วมกันให้ข้อมูลแก่พัฒนาการผู้จัดเก็บข้อมูล ในลักษณะการสอบถาม ประกอบการสัมภาษณ์และมีหลักฐานเชิงประจักษ์)

แบบประเมินศักยภาพโครงการแก้ไขปัญหาความยากจน (กข.คจ.)
ตามหลักธรรมาภิบาล

คำอธิบายแบบประเมิน

ข้อ ๑ แบบประเมินชุดนี้จัดเก็บกับ หมู่บ้านในโครงการ กข.คจ. : แบบประเมินศักยภาพฯ ชุดนี้ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลการดำเนินงานหมู่บ้านเป้าหมายโครงการแก้ไขปัญหาความยากจน (กข.คจ.) โดยจัดเก็บเป็นรายหมู่บ้าน เพื่อประเมินผลการดำเนินงานและจัดระดับการพัฒนาหมู่บ้าน กข.คจ. รวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนให้มีการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลให้เกิดประสิทธิภาพ ใช้เป็นเครื่องมือในการป้องกัน แก้ไขปัญหา กำกับดูแลโครงการแก้ไขปัญหาความยากจน (กข.คจ.) ให้มีความมั่นคง และเข้มแข็งอย่างยั่งยืน

ข้อ ๒ พัฒนาการเป็นผู้จัดเก็บ: ให้พัฒนากรผู้รับผิดชอบประจำตำบลเป็นผู้ดำเนินการจัดเก็บข้อมูลของหมู่บ้านเป้าหมายโครงการแก้ไขปัญหาความยากจน (กข.คจ.) ทุกหมู่บ้าน และรวบรวมจัดส่งให้จังหวัดตามระยะเวลาที่กำหนด

ข้อ ๓ แบบประเมินมี ๓ ส่วนสำคัญ: แบบประเมินศักยภาพฯ จำนวน ๑ ชุด สำหรับหมู่บ้านเป้าหมายโครงการแก้ไขปัญหาความยากจน (กข.คจ.) จำนวน ๑ หมู่บ้าน ประกอบด้วย ๓ ส่วน

๓.๑ ส่วนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไป

๓.๒ ส่วนที่ ๒ เกณฑ์การประเมินศักยภาพฯ

๓.๓. ส่วนที่ ๓ คำอธิบายแบบประเมินศักยภาพฯ

ข้อ ๔ เก็บแบบประเมินโดยการสัมภาษณ์และดูหลักฐานประกอบ : การจัดเก็บข้อมูลตามข้อ ๒ ให้ผู้รับผิดชอบใช้แบบประเมินศักยภาพฯ สอบถามข้อมูลจากคณะกรรมการ กข.คจ. หมู่บ้าน พร้อมกับตรวจสอบหลักฐาน/เอกสารต่าง ๆ ประกอบด้วย ๑) สมุดทะเบียนครัวเรือนเป้าหมาย (เล่มสีม่วง) ๒) บัญชีคุมเงินฝากธนาคาร (เล่มสีเขียว) ๓) บัญชีคุมลูกหนี้ (เล่มสีเหลือง) ๔) เอกสารประกอบโครงการฯ ได้แก่ แบบเสนอโครงการ แบบขอยืมเงินทุน แบบสัญญาขอยืมเงินทุน แบบรับเงินยืม และแบบรับคืนเงินยืม

ข้อ ๕ พัฒนาการควรอ่านทำความเข้าใจเกณฑ์การประเมินฯ ก่อนลงพื้นที่ประเมินหมู่บ้าน กข.คจ. : เกณฑ์การประเมินศักยภาพฯ เพื่อประเมินผลการดำเนินงาน และจัดระดับการพัฒนาหมู่บ้าน กข.คจ.

๕.๑ เกณฑ์การประเมินศักยภาพฯ

ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ของตัวชี้วัด จำนวน ๑๘ ตัวชี้วัด โดยพิจารณาและประเมินตามความเป็นจริงเป็นรายข้อ ซึ่งมีเงื่อนไข ดังนี้

ระดับการประเมินแบ่งออกเป็น ๒ ระดับ ได้แก่

- ผ่าน

- ไม่ผ่าน

๕.๒ เกณฑ์การจัดระดับตัวชี้วัด

๕.๒.๑ แบบประเมินศักยภาพฯ จะมีตัวชี้วัด จำนวน ๑๘ ตัวชี้วัด และตัวชี้วัดหลัก จำนวน ๑๐ ข้อ (ข้อที่มี ★) คือ ตัวชี้วัดที่ ๒,๓,๖,๗,๘,๙,๑๑,๑๒,๑๓ และ ๑๔

๕.๒.๒ การจัดระดับการพัฒนาหมู่บ้าน กข.คจ.

- ระดับที่ ๑ ปรับปรุง หมายถึง ผ่านเกณฑ์ไม่ถึง ๑๐ ตัวชี้วัด หรือมากกว่า ๑๐ ตัวชี้วัด แต่ตัวชี้วัดหลักไม่ถึง ๗ ตัวชี้วัด

- ระดับที่ ๒ ปานกลาง หมายถึง ผ่านเกณฑ์ ๑๐ – ๑๓ ตัวชี้วัด และต้องผ่านตัวชี้วัดหลักอย่างน้อย ๗ ตัวชี้วัด

- ระดับที่ ๓ ดี หมายถึง ผ่านเกณฑ์ ๑๔ – ๑๘ ตัวชี้วัด และต้องผ่านตัวชี้วัดหลักอย่างน้อย ๙ ตัวชี้วัด

ตัวชี้วัดหลัก หมายถึง ข้อที่มี  จำนวน ๑๐ ข้อ ได้แก่ ตัวชี้วัดที่ ๒, ๓, ๖, ๗, ๘, ๙, ๑๑, ๑๒, ๑๓ และ ๑๔

เคล็ดลับสำหรับผู้เริ่มทำแบบประเมินศักยภาพโครงการแก้ไขปัญหาความยากจน (กข.คจ.)

ตามหลักธรรมาภิบาล : ควรเทียบคำอธิบายแบบประเมินฯ กับแบบประเมินฯ แต่ละข้อเพื่อเพิ่มความเชี่ยวชาญ และสร้างความเข้าใจในการทำการประเมิน

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง ให้กรอกรายละเอียดข้อมูลของหมู่บ้าน


ชื่อบ้าน.....หมู่ที่.....ตำบล.....

อำเภอ.....จังหวัด.....

๑. ครวเรือนในหมู่บ้านมีจำนวนทั้งหมด.....ครวเรือน เป็นจำนวน.....คน
(จำนวนครวเรือนทั้งหมดในหมู่บ้านตามข้อมูล จปฐ. ณ ปีปัจจุบัน)
๒. ครวเรือนเป้าหมายมีจำนวนทั้งหมด.....ครวเรือน เป็นจำนวน.....คน
(ครวเรือนเป้าหมายที่มีรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปีต่ำกว่าเกณฑ์ จปฐ. เป็นลำดับแรก ถ้าไม่มีแล้วให้เป็นผู้มีรายได้น้อยตามมติที่ประชุมของหมู่บ้านในลำดับถัดไป)
๓. ครวเรือนเป้าหมายที่ได้รับเงินยืมแล้วมีจำนวน.....ครวเรือน
(จำนวนครวเรือนเป้าหมายตามข้อ ๒ ที่ได้รับเงินยืมตามโครงการ กข.คจ. แล้วทั้งสิ้น)



ส่วนที่ ๒ เกณฑ์การประเมินศักยภาพฯ และคำอธิบายแบบประเมินศักยภาพฯ


คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ของตัวชี้วัด จำนวน ๑๘ ตัวชี้วัด โดยพิจารณาและประเมินตามความเป็นจริงเป็นรายข้อ

ลำดับที่	ประเด็นตัวชี้วัด	ผลการประเมิน	
		ผ่าน	ไม่ผ่าน
๑)	<p><u>ประสิทธิภาพ (Efficiency)</u> ปัจจุบันหมู่บ้าน กข.คจ. มีเงินทุนโครงการแก้ไขปัญหาความยากจน (กข.คจ.) ครบ ๒๘๐,๐๐๐ บาท</p> <p>๑.๑) จำนวนเงินทุนโครงการ กข.คจ. ทั้งหมด (ก) จำนวน.....บาท</p> <p>๑.๒) จำนวนเงินที่ครัวเรือนเป้าหมายได้รับเงินยืม (ข) จำนวน.....บาท</p> <p>๑.๓) จำนวนเงินทุนที่ฝากธนาคาร (ค) จำนวน.....บาท</p> <p>๑.๔) จำนวนเงินทุนที่มีปัญหา (ง) จำนวน.....บาท</p> <p>๑.๕) จำนวนเงินทุนที่เสียหาย (จ) จำนวน.....บาท</p> <p>หมายเหตุ จำนวนเงินทุนโครงการ กข.คจ. ทั้งหมด ใน (ก) = (ข)+(ค)+(ง)+(จ)</p>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
	<p>ครัวเรือนเป้าหมายที่ยืมเงินมีวินัยในการชำระคืนเงินยืมตามสัญญา ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐</p> <p>๒.๑) จำนวนครัวเรือนเป้าหมายทั้งหมดที่ยืมเงินในรอบปีที่ผ่านมาถึงปัจจุบัน (ก) จำนวน.....คน</p> <p>๒.๒) จำนวนครัวเรือนเป้าหมายที่นำเงินมาชำระคืนตามกำหนดในสัญญา (ข) จำนวน.....คน</p> <p>๒.๓) คิดเป็นร้อยละ..... (ค)</p> <p>หมายเหตุ ร้อยละของครัวเรือนเป้าหมายที่ยืมเงินมีวินัยในการชำระคืนเงินยืมตามสัญญา (ค) = $\frac{(ข) \times 100}{(ก)}$</p>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

ลำดับที่	ประเด็นตัวชี้วัด	ผลการประเมิน	
		ผ่าน	ไม่ผ่าน
★ ๓)	<p><u>ประสิทธิผล (Effectiveness)</u> ครั้วเรือนเป้าหมายนำเงินยืมไปใช้ตามวัตถุประสงค์ของโครงการ ร้อยละ ๑๐๐</p> <p>๓.๑) จำนวนครั้วเรือนเป้าหมายทั้งหมดที่ยืมเงินในรอบปีที่ผ่านมาถึงปัจจุบัน (ก) จำนวน.....คน</p> <p>๓.๒) จำนวนครั้วเรือนเป้าหมายนำเงินยืมไปใช้ตามวัตถุประสงค์ของโครงการ (ข) จำนวน.....คน</p> <p>๓.๓) คิดเป็นร้อยละ..... (ค)</p> <p>หมายเหตุ ร้อยละของครั้วเรือนเป้าหมายนำเงินยืมไปใช้ตามวัตถุประสงค์ของ _____ โครงการ (ค) = (ข) x ๑๐๐ (ก)</p>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
๔)	<p><u>การตอบสนอง (Responsiveness)</u> การพิจารณาโครงการและอนุมัติเงินยืมให้แก่ครั้วเรือนเป้าหมายได้ คำนึงถึงหลักเกณฑ์ความเป็นไปได้และประเททอาชีพของโครงการ รวมทั้งศักยภาพของครั้วเรือนเป้าหมายทุกครั้งก่อนอนุมัติเงินยืม</p> <p>๔.๑) คณะกรรมการ กข.คจ. หมู่บ้าน มีการพิจารณาโครงการและอนุมัติเงินยืมให้แก่ครั้วเรือนเป้าหมาย ครบทั้ง ๓ เรื่อง ดังนี้</p> <p>(๑) คำนึงถึงหลักเกณฑ์ความเป็นไปได้ของโครงการ () มี () ไม่มี</p> <p>(๒) ประเททอาชีพของโครงการ () มี () ไม่มี</p> <p>(๓) ศักยภาพของครั้วเรือนเป้าหมายในการประกอบอาชีพ () มี () ไม่มี</p> <p>๔.๒) คณะกรรมการ กข.คจ. หมู่บ้าน มีการพิจารณาโครงการและอนุมัติเงินยืมให้แก่ครั้วเรือนเป้าหมาย ครบทั้ง ๓ เรื่อง () ครบ () ไม่ครบ</p>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
๕)	<p><u>การรับผิดชอบ/สามารถตรวจสอบได้ (Accountability)</u> คณะกรรมการ กข.คจ. หมู่บ้าน มีการสนับสนุน ติดตาม การประกอบอาชีพของครั้วเรือนเป้าหมายเป็นประจำทุกเดือน</p>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
★ ๖)	<p>คณะกรรมการ กข.คจ. หมู่บ้าน รายงานผลการพิจารณาอนุมัติเงินยืมของครั้วเรือนเป้าหมายให้กับอำเภอทุกครั้งที่มีการอนุมัติ</p>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

ลำดับที่	ประเด็นตัวชี้วัด	ผลการประเมิน	
		ผ่าน	ไม่ผ่าน
๗)	คณะกรรมการ กข.คจ. หมู่บ้าน สรุปรายงานภาวะหนี้สินและฐานะการเงินของโครงการ กข.คจ. ให้กับอำเภอ ปีละ ๒ ครั้ง ตามแบบที่กรมการพัฒนาชุมชนกำหนด	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
๘)	<p><u>เปิดเผย/โปร่งใส (Transparency)</u></p> <p>การจัดทำสมุดบัญชีโครงการ กข.คจ. มีความครบถ้วน ถูกต้อง และเป็นปัจจุบัน โดยให้ทำเครื่องหมาย <input checked="" type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> ข้อ้อยที่กำหนดไว้ (ต้องมีบัญชีฯ ครบถ้วน ถูกต้อง และเป็นปัจจุบัน ทั้ง ๓ เล่ม ถือว่าผ่านเกณฑ์)</p> <p>๘.๑ สมุดบัญชีทะเบียนครัวเรือนเป้าหมาย</p> <p><input type="checkbox"/> ครบถ้วน ถูกต้อง และเป็นปัจจุบัน</p> <p><input type="checkbox"/> ไม่ครบถ้วน ไม่ถูกต้อง และไม่เป็นปัจจุบัน</p> <p>๘.๒ บัญชีคุมเงินฝากธนาคาร</p> <p><input type="checkbox"/> ครบถ้วน ถูกต้อง และเป็นปัจจุบัน</p> <p><input type="checkbox"/> ไม่ครบถ้วน ไม่ถูกต้อง และไม่เป็นปัจจุบัน</p> <p>๘.๓ บัญชีคุมลูกหนี้</p> <p><input type="checkbox"/> ครบถ้วน ถูกต้อง และเป็นปัจจุบัน</p> <p><input type="checkbox"/> ไม่ครบถ้วน ไม่ถูกต้อง และไม่เป็นปัจจุบัน</p>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
๙)	คณะกรรมการ กข.คจ. หมู่บ้าน มีการโอนเงินเข้าบัญชีครัวเรือนเป้าหมายที่ยืมเงินทุกครั้ง ตามจำนวนครัวเรือนเป้าหมายที่ได้รับอนุมัติ	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
๑๐)	คณะกรรมการ กข.คจ. หมู่บ้าน มีการจัดทำหลักฐานการรับเงินสนับสนุนหรือเงินบริจาคโครงการ กข.คจ. ทุกครั้ง โดยระบุจำนวนเงินพร้อมเงื่อนไขการใช้เงินดังกล่าวด้วย	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
๑๑)	คณะกรรมการ กข.คจ. หมู่บ้าน ออกใบรับคืนเงินยืมให้ครัวเรือนเป้าหมาย พร้อมนำเงินยืมฝากเข้าบัญชีโครงการฯ ทุกครั้ง ภายใน ๓ วันทำการ	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
๑๒)	คณะกรรมการ กข.คจ. หมู่บ้าน ชุดเก่า มีการส่งมอบงาน ข้อมูลหลักฐานทางบัญชี และเอกสารที่เกี่ยวข้องให้กับคณะกรรมการ กข.คจ. หมู่บ้านชุดใหม่ ทุกครั้งที่มีการเปลี่ยนแปลง	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

ลำดับที่	ประเด็นตัวชี้วัด	ผลการประเมิน	
		ผ่าน	ไม่ผ่าน
๑๓) 	<p><u>หลักนิติธรรม (Rule of Law)</u> การจัดทำสัญญาออมเงินและเอกสารที่เกี่ยวข้อง มีการจัดทำจำนวน ๓ ชุด พร้อมเก็บไว้เป็นหลักฐานที่หัวหน้าครัวเรือนเป้าหมาย ๑ ชุด คณะกรรมการ กข.คจ. หมู่บ้าน ๑ ชุด และนายอำเภอ (มอบให้สพอ.) ๑ ชุด โดยกำหนดระยะเวลาการชำระคืนเงินยืมไม่เกิน ๓ ปี นับตั้งแต่วันที่ทำสัญญา</p>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
๑๔) 	<p>คณะกรรมการ กข.คจ. หมู่บ้าน พิจารณาอนุมัติโครงการและเงินยืมของครัวเรือนเป้าหมาย โดยมีพัฒนาการผู้รับผิดชอบประจำตำบลพิจารณาให้ความเห็นชอบการเสนอโครงการและเงินยืมทุกครั้ง</p>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
๑๕)	<p><u>ความเสมอภาค (Equity)</u> การพิจารณาเงินยืมให้กับครัวเรือนเป้าหมาย ตามบัญชีทะเบียนครัวเรือนเป้าหมายมีการหมุนเวียนเงินทุน กข.คจ. ให้กับครัวเรือนมาแล้วไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐</p> <p>๑๕.๑) จำนวนครัวเรือนเป้าหมายทั้งหมด (บัญชีทะเบียนครัวเรือนเป้าหมาย)(ก) จำนวน.....คน</p> <p>๑๕.๒) จำนวนครัวเรือนเป้าหมายที่ได้รับเงินยืม (ข) จำนวน.....คน</p> <p>๑๕.๓) คิดเป็นร้อยละ..... (ค)</p> <p>หมายเหตุ ร้อยละของครัวเรือนเป้าหมายมีการหมุนเวียนเงินทุน กข.คจ. $(ค) = \frac{(ข) \times ๑๐๐}{(ก)}$</p>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
๑๖)	<p>ครัวเรือนเป้าหมายที่ขึ้นทะเบียนบัญชีเป็นผู้ยืมเงินต้องเป็นครัวเรือนเป้าหมายที่มีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์ความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) เป็นลำดับแรก และเป็นผู้มีรายได้น้อยตามมติที่ประชุมของหมู่บ้านในลำดับถัดไป</p>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
๑๗)	<p><u>การมีส่วนร่วม/การพยายามแสวงหาฉันทามติ (Participation/Consensus Oriented)</u> คณะกรรมการ กข.คจ. หมู่บ้าน มีการประชุมร่วมกับครัวเรือนเป้าหมายในที่ประชุมของหมู่บ้าน ให้รับทราบผลการดำเนินงานโครงการ กข.คจ. อย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง โดยมีการบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร</p>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

ลำดับที่	ประเด็นตัวชี้วัด	ผลการประเมิน	
		ผ่าน	ไม่ผ่าน
๑๘)	<p>คุณธรรม/จริยธรรม (Morality Ethics)</p> <p>การดำเนินงานโครงการ กข.คจ. ของหมู่บ้าน ไม่มีการฟ้องร้องดำเนินคดีความในทางแพ่งหรือทางอาญา</p> <p>() มี จำนวน.....ราย (ครัวเรือนเป้าหมาย)</p> <p>เป็นเงิน.....บาท</p> <p>ทางแพ่ง.....ราย (ครัวเรือนเป้าหมาย)</p> <p>เป็นเงิน.....บาท</p> <p>ทางอาญา.....ราย (ครัวเรือนเป้าหมาย)</p> <p>เป็นเงิน.....บาท</p> <p>() ไม่มี</p>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
ตัวชี้วัดที่ผ่านเกณฑ์การประเมิน จำนวน.....ตัวชี้วัด			
ตัวชี้วัดหลักที่ได้ (ข้อที่มี  จำนวน.....ตัวชี้วัด			
ผลการจัดระดับหมู่บ้าน กข.คจ ระดับที่.....			

ลงชื่อ.....พัฒนากรผู้รับผิดชอบประจำตำบล
(.....)

รายงานผลการดำเนินงานโดยจังหวัดรายงานถึงกรมฯ
ภายในวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ของทุกปี

คำอธิบายแบบประเมินศักยภาพโครงการแก้ไขปัญหาความยากจน (กข.คจ.) ตามหลักธรรมาภิบาล

ลำดับ ที่	ประเด็นตัวชี้วัด	คำอธิบาย/หลักฐานประกอบการประเมินศักยภาพฯ	
		รายละเอียดเพิ่มเติม	เอกสาร
๑)	ปัจจุบันหมู่บ้าน กข.คจ. มีเงินทุนโครงการแก้ไขปัญหาความยากจน (กข.คจ.) ครบ ๒๘๐,๐๐๐ บาท	- หมู่บ้านเป้าหมายโครงการแก้ไขปัญหาความยากจน (กข.คจ.) ยังมีเงินทุนที่ภาครัฐสนับสนุนในการประกอบอาชีพ ครบตามจำนวน ๒๘๐,๐๐๐ บาท	- บัญชีเงินฝากธนาคาร - สมุดบัญชีคุมเงินฝากธนาคาร (เล่มสีเขียว)
๒)	ครัวเรือนเป้าหมายที่ยืมเงินมีวินัยในการชำระคืนเงินยืมตามสัญญาไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐	- เมื่อถึงกำหนดระยะเวลาชำระคืนเงินยืม ครัวเรือนเป้าหมายที่ยืมเงินมีความรับผิดชอบในการชำระคืนเงินยืมตามสัญญา	- สัญญายืมเงิน - สำเนาใบรับคืนเงินยืม
๓)	ครัวเรือนเป้าหมายนำเงินยืมไปใช้ตามวัตถุประสงค์ของโครงการร้อยละ ๑๐๐	- ครัวเรือนเป้าหมายได้รับเงินยืมแล้ว นำเงินยืมไปประกอบอาชีพตามที่ตนเองเสนอขอโครงการตามความเป็นจริง	- แบบเสนอโครงการของครัวเรือนเป้าหมาย
๔)	การพิจารณาโครงการและอนุมัติเงินยืมให้แก่ครัวเรือนเป้าหมายได้คำนึงถึงหลักเกณฑ์ความเป็นไปได้และประเภทอาชีพของโครงการรวมทั้งศักยภาพของครัวเรือนเป้าหมายทุกครั้ง ที่อนุมัติเงินยืม	- คณะกรรมการ กข.คจ. หมู่บ้านพิจารณาความเป็นไปได้ของโครงการที่ครัวเรือนเสนอขออนุมัติตามประเภทอาชีพของโครงการและตามศักยภาพของครัวเรือนเป้าหมายที่มีทักษะอาชีพประสบการณ์ความน่าเชื่อถือ และพฤติกรรมในการดำเนินชีวิตที่ดี	- แบบเสนอโครงการของครัวเรือนเป้าหมาย - แบบขอยืมเงินทุนของครัวเรือนเป้าหมาย
๕)	คณะกรรมการ กข.คจ. หมู่บ้าน มีการสนับสนุนติดตาม การประกอบอาชีพของครัวเรือนเป้าหมายเป็นประจำทุกเดือน	- คณะกรรมการ กข.คจ. หมู่บ้าน จะต้องมีการสนับสนุนการประกอบอาชีพของครัวเรือนอย่างสม่ำเสมอ (ระเบียบ กข.คจ. พ.ศ. ๒๕๕๓ ข้อ ๒๑) โดยมีการบันทึกติดตามการประกอบอาชีพของครัวเรือนเป้าหมายตามที่ระบุไว้ในโครงการว่ามีการดำเนินงานจริงหรือไม่จริง	- สมุดทะเบียนครัวเรือนเป้าหมาย (เล่มสีม่วง)

ลำดับ ที่	ประเด็นตัวชี้วัด	คำอธิบาย/หลักฐานประกอบการประเมินศักยภาพฯ	
		รายละเอียดเพิ่มเติม	เอกสาร
๖)	คณะกรรมการ กข.คจ. หมู่บ้าน รายงานผลการพิจารณาอนุมัติเงินยืมของครัวเรือนเป้าหมายให้กับอำเภอทุกครั้งที่มีการอนุมัติ	- คณะกรรมการ กข.คจ. หมู่บ้าน จะต้องรายงานผลการอนุมัติเงินยืมของครัวเรือนเป้าหมายให้อำเภอทราบทุกครั้ง และปิดประกาศให้ทราบโดยทั่วกัน หรือในที่เปิดเผยของชุมชน (ระเบียบ กข.คจ. พ.ศ. ๒๕๕๓ ข้อ ๑๗)	- สำเนาเอกสารหลักฐาน/หนังสือการรายงานผล การพิจารณาอนุมัติโครงการและอนุมัติเงินยืม
๗)	คณะกรรมการ กข.คจ. หมู่บ้าน สรุปรายงานภาวะหนี้สินและฐานะการเงินของโครงการ กข.คจ. ให้กับอำเภอ ปีละ ๒ ครั้ง ตามแบบที่กรมการพัฒนาชุมชนกำหนด	- คณะกรรมการ กข.คจ. หมู่บ้าน รายงานภาวะหนี้สินและฐานะทางการเงินของครัวเรือนเป้าหมายให้อำเภอทราบ เพื่อรายงานจังหวัดปีละ ๒ ครั้ง ภายใน มี.ค. และ ก.ย. ของทุกปี (ระเบียบ กข.คจ. พ.ศ. ๒๕๕๓ ข้อ ๒๖ (๒))	- สำเนาแบบรายงานภาวะหนี้สินและฐานะทางการเงินโครงการ กข.คจ. หมู่บ้าน ตามแบบที่กรมฯ กำหนด
๘)	<p>การจัดทำสมุดบัญชีโครงการ กข.คจ. มีความครบถ้วน ถูกต้อง และเป็นปัจจุบันโดยให้ทำเครื่องหมาย ✓ ใน <input type="checkbox"/> ข้อย่อยที่กำหนดไว้ (ต้องมีบัญชีฯ ครบถ้วน ถูกต้อง และเป็นปัจจุบัน ทั้ง ๓ เล่ม ถือว่าผ่านเกณฑ์)</p> <p>๘.๑ สมุดบัญชีทะเบียนครัวเรือนเป้าหมาย (เล่มสีม่วง)</p> <p><input type="checkbox"/> ครบถ้วน ถูกต้อง และเป็นปัจจุบัน</p> <p><input type="checkbox"/> ไม่ครบถ้วน ไม่ถูกต้อง และไม่เป็นปัจจุบัน</p> <p>๘.๒ บัญชีคุมเงินฝากธนาคาร (เล่มสีเขียว)</p> <p><input type="checkbox"/> ครบถ้วนถูกต้อง และเป็นปัจจุบัน</p> <p><input type="checkbox"/> ไม่ครบถ้วน ไม่ถูกต้อง และไม่เป็นปัจจุบัน</p> <p>๘.๓ บัญชีคุมลูกหนี้ (เล่มสีเหลือง)</p> <p><input type="checkbox"/> ครบถ้วน ถูกต้อง และเป็นปัจจุบัน</p> <p><input type="checkbox"/> ไม่ครบถ้วน ไม่ถูกต้อง และไม่เป็นปัจจุบัน</p>	- คณะกรรมการ กข.คจ. หมู่บ้าน มีการจัดทำบัญชีถูกต้อง ครบถ้วน และเป็นปัจจุบัน สามารถตรวจสอบได้	- สมุดบัญชีทะเบียนครัวเรือนเป้าหมาย (เล่มสีม่วง) - บัญชีคุมเงินฝากธนาคาร (เล่มสีเขียว) - บัญชีคุมลูกหนี้ (เล่มสีเหลือง)

ลำดับ ที่	ประเด็นตัวชี้วัด	คำอธิบาย/หลักฐานประกอบการประเมินศักยภาพฯ	
		รายละเอียดเพิ่มเติม	เอกสาร
๙)	คณะกรรมการ กข.คจ. หมู่บ้าน มีการโอนเงินเข้าบัญชีครัวเรือนเป้าหมายที่ยืมเงินทุกครั้งตามจำนวนครัวเรือนเป้าหมายที่ได้รับอนุมัติ	- คณะกรรมการ กข.คจ. หมู่บ้าน มีการโอนเงินเข้าบัญชีเงินฝากของหัวหน้าครัวเรือนเป้าหมายหรือผู้แทนที่ได้รับอนุมัติให้ยืมเงิน และต้องมีการออกใบรับเงินยืมของครัวเรือนเป้าหมายทุกครั้งที่มีการเบิกจ่ายเงินให้แก่ครัวเรือนเป้าหมาย (ระเบียบ กข.คจ. พ.ศ. ๒๕๕๓ ข้อ ๒๐)	- หลักฐานการโอนเงิน (สำเนาใบนำฝาก) - สำเนาใบรับเงินยืมของครัวเรือนเป้าหมาย
๑๐)	คณะกรรมการ กข.คจ. หมู่บ้าน มีการจัดทำหลักฐานการรับเงินสนับสนุนหรือเงินบริจาค โครงการ กข.คจ. ทุกครั้ง โดยระบุจำนวนเงิน พร้อมเงื่อนไขการใช้เงินดังกล่าวด้วย	- ในกรณีที่มีผู้ให้เงินสนับสนุนหรือเงินบริจาค ให้ทำเป็นหนังสือลงลายมือชื่อผู้ให้เงินสนับสนุน/เงินบริจาค และผู้รับเงินสนับสนุน/เงินบริจาค โดยระบุจำนวนเงิน พร้อมเงื่อนไขการใช้เงิน และแจ้งคณะกรรมการ ระดับต่าง ๆ เพื่อทราบต่อไป	- หนังสือลงลายมือชื่อผู้ให้เงินสนับสนุน/เงินบริจาค และผู้รับเงินสนับสนุน/เงินบริจาค
๑๑)	คณะกรรมการ กข.คจ. หมู่บ้าน ออกใบรับคืนเงินยืมให้ครัวเรือนเป้าหมาย พร้อมนำเงินยืมฝากเข้าบัญชีโครงการฯ ทุกครั้ง ภายใน ๓ วันทำการ	- เมื่อได้รับเงินส่งใช้คืนเงินยืมจากครัวเรือนเป้าหมายให้คณะกรรมการ กข.คจ. หมู่บ้าน ออกใบเสร็จรับเงินให้หัวหน้าครัวเรือนเป้าหมายไว้เป็นหลักฐานทุกครั้งและให้นำเงินฝากเข้าบัญชีเงินฝากธนาคาร ภายในวัน ๓ วันทำการ (ระเบียบ กข.คจ. พ.ศ. ๒๕๕๓ ข้อ ๒๑)	- สำเนาใบรับคืนเงินยืมของครัวเรือนเป้าหมาย - หลักฐานการนำเงินฝากเข้าบัญชีเงินทุน กข.คจ. หมู่บ้าน (สมุดเงินฝาก)
๑๒)	คณะกรรมการ กข.คจ. หมู่บ้าน ชุดเก่า มีการส่งมอบงาน ข้อมูล หลักฐานทางบัญชี และเอกสารที่เกี่ยวข้องให้กับคณะกรรมการ กข.คจ. หมู่บ้านชุดใหม่ ทุกครั้งที่มีการเปลี่ยนแปลง	- คณะกรรมการ กข.คจ. หมู่บ้าน ชุดใหม่ที่เป็นผู้รับมอบ จะต้องตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลเอกสาร/หลักฐานทางบัญชี และลงลายมือชื่อผู้มอบ - ผู้รับมอบ ทุกครั้ง	- เอกสาร/หลักฐาน (แบบมอบหมายงาน คณะกรรมการ กข.คจ. หมู่บ้าน)

ลำดับ ที่	ประเด็นตัวชี้วัด	คำอธิบาย/หลักฐานประกอบการประเมินศักยภาพ	
		รายละเอียดเพิ่มเติม	เอกสาร
๑๓)	การจัดทำสัญญาออมเงินและเอกสารที่เกี่ยวข้องมีการจัดทำจำนวน ๓ ชุด พร้อมเก็บไว้เป็นหลักฐานที่หัวหน้าครัวเรือนเป้าหมาย ๑ ชุด คณะกรรมการ กข. คจ. หมู่บ้าน ๑ ชุด และนายอำเภอ (มอบให้สพอ.) ๑ ชุด โดยกำหนดระยะเวลาการชำระคืนเงินยืมไม่เกิน ๓ ปี นับตั้งแต่วันที่ทำสัญญา	- การจัดทำสัญญาออมเงิน กข.คจ. ให้ประธานคณะกรรมการ กข.คจ. หมู่บ้าน รองประธานคณะกรรมการ กข.คจ. หมู่บ้าน หรือกรรมการที่คณะกรรมการ กข.คจ. หมู่บ้านมอบหมาย ตามลำดับ ลงนามในสัญญาออมเงิน กข.คจ. จำนวน ๓ ชุด (ระเบียบ กข.คจ. พ.ศ. ๒๕๕๓ ข้อ ๑๙)	- สมุดบันทึกการประชุมฯ - สัญญาออมเงินของครัวเรือนเป้าหมาย
๑๔)	คณะกรรมการ กข.คจ. หมู่บ้าน พิจารณาอนุมัติโครงการและเงินยืมของครัวเรือนเป้าหมาย โดยมีพัฒนาการผู้รับผิดชอบประจำตำบลพิจารณาให้ความเห็นชอบการเสนอโครงการและเงินยืมทุกครั้ง	- ในการพิจารณาอนุมัติโครงการและเงินยืมของคณะกรรมการ กข.คจ. หมู่บ้าน ให้พิจารณาไปตามลำดับบัญชีครัวเรือนเป้าหมาย และต้องได้รับความเห็นชอบจากพัฒนาการผู้รับผิดชอบประจำตำบล (ระเบียบ กข.คจ. พ.ศ. ๒๕๕๓ ข้อ ๑๗)	- สมุดบัญชีทะเบียนครัวเรือนเป้าหมาย (เล่มสีม่วง) - แบบเสนอโครงการของครัวเรือนเป้าหมาย - แบบขอออมเงินของครัวเรือนเป้าหมาย
๑๕)	การพิจารณาเงินยืมให้กับครัวเรือนเป้าหมายตามบัญชีทะเบียนครัวเรือนเป้าหมาย (เล่มสีม่วง) มีการหมุนเวียนเงิน กข.คจ. ให้กับครัวเรือนมาแล้วไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐	- การพิจารณาอนุมัติโครงการและเงินยืมแก่ครัวเรือนเป้าหมายตามทะเบียนครัวเรือนเป้าหมาย (เล่มสีม่วง) ที่ได้จัดทำไว้ครั้งแรกได้ยืมจนครบถ้วนก่อนจึงให้ครัวเรือนเป้าหมายที่เกิดขึ้นใหม่ภายหลังได้ยืมในลำดับถัดไป	- สมุดบัญชีทะเบียนครัวเรือนเป้าหมาย (เล่มสีม่วง)

ลำดับ ที่	ประเด็นตัวชี้วัด	คำอธิบาย/หลักฐานประกอบการประเมินศักยภาพ	
		รายละเอียดเพิ่มเติม	เอกสาร
๑๖)	ครัวเรือนเป้าหมายที่ขึ้นทะเบียนบัญชีเป็น ผู้ยืมเงินต้องเป็นครัวเรือนเป้าหมายที่มี รายได้ต่ำกว่าเกณฑ์ความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) เป็นลำดับแรก และเป็นผู้มีรายได้ น้อยตามมติที่ประชุมของหมู่บ้านในลำดับ ถัดไป	- วิธีการคัดเลือกครัวเรือนเป้าหมายของ คณะกรรมการ กข.คจ. หมู่บ้าน จะต้อง ใช้เวทีประชุมชาวบ้านในการคัดเลือก ครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์ความจำเป็น พื้นฐาน (จปฐ.) เป็นครัวเรือนเป้าหมาย ในลำดับแรก ถ้าไม่มีให้ใช้การคัดเลือก ผู้มีรายได้น้อยในลำดับถัดไป	- สมุดบัญชีทะเบียน ครัวเรือนเป้าหมาย (เล่มสีม่วง)
๑๗)	คณะกรรมการ กข.คจ. หมู่บ้าน มีการ ประชุมร่วมกับครัวเรือนเป้าหมายในที่ ประชุมของหมู่บ้านให้รับทราบผลการ ดำเนินงานโครงการ กข.คจ. อย่างน้อยปี ละ ๑ ครั้ง โดยมีการบันทึกเป็น ลายลักษณ์อักษร	- คณะกรรมการ กข.คจ. หมู่บ้าน และ ครัวเรือนเป้าหมาย มีการประชุมร่วมกัน อย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง เพื่อให้การบริหาร จัดการเงินทุน กข.คจ. ดำเนินการไปด้วย ความถูกต้อง โปร่งใส มีประสิทธิผล	- สมุดบันทึกการ ประชุมหรือสำเนา บันทึกการประชุม
๑๘)	การดำเนินงานโครงการ กข.คจ. ของ หมู่บ้าน ไม่มีการฟ้องร้องดำเนินคดีความ ในทางแพ่งหรือทางอาญา	- การบริหารจัดการเงินทุน กข.คจ. ของ คณะกรรมการ กข.คจ. หมู่บ้าน ไม่มีการ ทุจริต เพื่อแสวงหาผลประโยชน์ให้กับ ตนเองและพวกพ้อง รวมถึงไม่มี ข้อร้องเรียนให้ถูกดำเนินคดีความแต่ อย่างไร	- เอกสาร/หลักฐาน ทางการเงิน การบัญชี ทุกอย่างของหมู่บ้าน กข.คจ. เป็นปัจจุบัน สามารถตรวจสอบได้

แนวทางปฏิบัติการดำเนินการแก้ไขปัญหาเรื่องร้องเรียนโครงการแก้ไขปัญหาความยากจน (กข.คจ.)

ที่มาและความสำคัญ

การบริหารจัดการโครงการแก้ไขปัญหาความยากจน (กข.คจ.) เป็นการดำเนินงานภายใต้ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการบริหารและการใช้จ่ายเงินโครงการแก้ไขปัญหาความยากจน พ.ศ. ๒๕๕๓ ซึ่งกรมการพัฒนาชุมชนเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการดำเนินงานตามโครงการดังกล่าว โดยให้คณะกรรมการ กข.คจ. หมู่บ้าน ซึ่งเป็นตัวแทนสำคัญในชุมชนเป็นผู้บริหารจัดการเงินทุนให้กับครัวเรือนเป้าหมายนำเงินยืมไปประกอบอาชีพ โดยมีเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนเป็นผู้ส่งเสริม สนับสนุน ตรวจสอบ ติดตาม และรายงานผลการดำเนินงาน ซึ่งถือว่าเป็นกลไกการสร้างกระบวนการเรียนรู้ และยึดหลักการมีส่วนร่วม อันนำไปสู่ความเข้มแข็งของชุมชน

การดำเนินงานโครงการแก้ไขปัญหาความยากจน กข.คจ. ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน มีทั้งหมู่บ้านที่มีการบริหารจัดการเข้มแข็ง และหมู่บ้านที่มีปัญหาเกี่ยวกับการบริหารเงินทุน โดยสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหานั้น มีหลากหลายด้วยกันไม่ว่าจะเป็นครัวเรือนเป้าหมายที่ยืมเงินไปแล้วไม่ส่งคืนเงินยืมตามกำหนดระยะเวลาหรือย้ายออกนอกพื้นที่ไปอาศัยยังที่อื่นการเร่งรัดคืนเงินยืมจึงยากลำบาก รวมถึงคณะกรรมการ กข.คจ. หมู่บ้านบางคน ไม่ปฏิบัติตามระเบียบฯ อย่างเคร่งครัด กระทำการในลักษณะแสวงหาประโยชน์จากเงินทุน กข.คจ. จึงทำให้เกิดปัญหาความเสียหายกับเงินทุน กข.คจ.

กรมการพัฒนาชุมชน เห็นความสำคัญในการแก้ไขปัญหาคอนกรีตดังกล่าว โดยถือว่าเป็นภารกิจสำคัญที่ต้องเร่งดำเนินการ ดังนั้นการจัดทำแนวทางปฏิบัติการดำเนินการแก้ไขปัญหาเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับโครงการแก้ไขปัญหาความยากจน (กข.คจ.) ถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานอย่างหนึ่งที่จะช่วยให้เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนได้ตระหนักถึงการแก้ไขปัญหา และใช้ประโยชน์ เพื่อลดข้อผิดพลาดในการดำเนินงานโครงการแก้ไขปัญหาความยากจน (กข.คจ.) ในอนาคตต่อไป

คำสำคัญที่ต้องรู้

คณะกรรมการ กข.คจ. หมู่บ้าน หมายถึง คณะกรรมการบริหารเงินตามโครงการแก้ไขปัญหาความยากจนประจำหมู่บ้าน

ครัวเรือนเป้าหมาย หมายถึง ครัวเรือนในหมู่บ้านเป้าหมายตามโครงการ กข.คจ. ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปีต่ำกว่าเกณฑ์ความจำเป็นพื้นฐาน กรณีครัวเรือนเป้าหมายในหมู่บ้าน กข.คจ. มีรายได้เฉลี่ยผ่านเกณฑ์ (จปฐ.) ครบทุกครัวเรือน แต่ครัวเรือนเป้าหมายยังไม่บรรลุวัตถุประสงค์ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต ให้คณะกรรมการ กข.คจ. หมู่บ้าน บริหารเงินทุนโครงการ กข.คจ. ให้ครัวเรือนเป้าหมายใช้เป็นเงินทุนในการประกอบอาชีพ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตครัวเรือนเป้าหมายให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว

เรื่องร้องเรียน หมายถึง ประเด็นปัญหาต่าง ๆ ที่ผู้ร้องเรียนแจ้งผ่านช่องทางต่าง ๆ เนื่องจากไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการปฏิบัติงาน หรือได้รับความเสียหาย หรือความเดือดร้อนอันเนื่องจากการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่

๓. เป้าหมาย

เพื่อใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาเรื่องร้องเรียนโครงการแก้ไขปัญหาความยากจน (กข.คจ.)

๔. ขั้นตอนกระบวนการ

๔.๑ บทบาทเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนกับการดำเนินงานกรณีเกิดปัญหาเรื่องร้องเรียนโครงการแก้ไขปัญหาความยากจน (กข.คจ.) ดังนี้

๔.๑.๑ พัฒนาการ

๑) พัฒนาการรายงานสถานการณ์ปัญหาการร้องเรียนให้ผู้บังคับบัญชาทราบตามระดับชั้นโดยเร็วภายใน ๑ วัน

๒) เมื่อได้รับข้อมูลปัญหาที่เกิดขึ้นกับโครงการ กข.คจ. ให้พัฒนาการตรวจสอบข้อมูลรายงานภาวะหนี้สินของหมู่บ้าน กข.คจ. โดยตรวจสอบจำนวนเงินทุน กข.คจ. จำนวนเงินที่ให้ครัวเรือนเป้าหมายืม จำนวนเงินที่ฝากธนาคาร และจำนวนเงินที่มีปัญหา/เสียหาย

๓) กรณีมีเรื่องร้องเรียน และปัญหาไม่ซับซ้อน ร้ายแรงกับเงินทุน กข.คจ. ให้พัฒนาการติดตาม ตรวจสอบ ปัญหาที่เกิดขึ้น และให้ผู้ถูกร้องเรียน หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ชี้แจง ถ้าเห็นว่ามีเหตุผลรับฟังได้ก็เสนอยุติเรื่อง และแจ้งให้ผู้ร้องเรียนทราบ (ในกรณีปรากฏตัวผู้ร้องเรียน) พร้อมรายงานผลการดำเนินงานให้พัฒนาการอำเภอทราบ

๔.๑.๒ พัฒนาการอำเภอ

๑) ให้พัฒนาการอำเภอมอบหมายพัฒนาการลงพื้นที่ไปตรวจสอบข้อมูลจากคณะกรรมการ กข.คจ. หมู่บ้าน ครัวเรือนเป้าหมาย และรายงานผู้บังคับบัญชาทราบตามลำดับชั้น (อำเภอ จังหวัด และกรมการ-พัฒนาชุมชน)

๒) กรณีมีเรื่องร้องเรียน และปัญหามีความซับซ้อน โดยมีเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนเข้าไปเกี่ยวข้อง หรือถูกกล่าวหา ให้พัฒนาการอำเภอบันทึกเสนอนายอำเภอ แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงลงพื้นที่โดยเร็ว เพื่อสอบสวนหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการบริหารจัดการ และให้คำแนะนำในการแก้ไขปัญหากับคณะกรรมการ กข.คจ. หมู่บ้าน ครัวเรือนเป้าหมาย พร้อมรายงานผลให้ผู้บังคับบัญชาทราบตามลำดับชั้นอย่างต่อเนื่องจนกว่าเรื่องจะถึงที่สุด

๓) กรณีเรื่องร้องเรียนที่อาจมีมูลความผิด แต่เป็นเรื่องของคนในชุมชนไม่เกี่ยวกับเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริง ควรมอบหมายพัฒนาการไปให้คำแนะนำในการแก้ไขปัญหาต่อไป

๔.๑.๓ พัฒนาการจังหวัด

๑) กรณีมีสื่อมวลชนนำเสนอข่าวเผยแพร่ปัญหาข้อร้องเรียนโครงการแก้ไขปัญหาความยากจน (กข.คจ.) ให้พัฒนาการจังหวัด รายงานข้อมูลเบื้องต้นให้ กรมการพัฒนาชุมชน สำนักพัฒนาทุนและองค์การการเงินชุมชน ทราบทันที ประเด็น สื่อมวลชนที่นำเสนอข่าว วันเวลาที่เสนอข่าว ข้อมูลหมู่บ้าน กข.คจ. สถานที่ตั้ง ปัญหาเรื่องที่ร้องเรียน จำนวนครัวเรือนเป้าหมาย จำนวนเงินที่เสียหาย และพื้นที่ได้ดำเนินการไปแล้วอย่างไรบ้าง

๒) กรณีมีเรื่องร้องเรียน และปัญหามีความซับซ้อน โดยมีเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนเข้าไปเกี่ยวข้อง หรือถูกกล่าวหา ให้พัฒนาการจังหวัดบันทึกเสนอผู้ว่าราชการจังหวัด แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงลงพื้นที่โดยเร็ว เพื่อสอบสวนหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการบริหารจัดการ และให้คำแนะนำในการแก้ไขปัญหาโครงการแก้ไขปัญหาความยากจน (กข.คจ.) พร้อมรายงานผลให้กรมการพัฒนาชุมชนทราบอย่างต่อเนื่องจนกว่าเรื่องจะถึงที่สุด

๔.๑.๔ การดำเนินคดี

๑) กรณีครัวเรือนเป้าหมายไม่ส่งคืนเงินยืมตามกำหนดระยะเวลาเนื่องจากขาดวินัยในการชำระคืนเงินยืม หรือไม่นำเงินยืมไปประกอบอาชีพตามโครงการฯ

๑. พัฒนาร่วมกับคณะกรรมการ กข.คจ. หมู่บ้าน จัดประชุมครัวเรือนเป้าหมายที่ผิดนัดชำระคืนเงินยืม โครงการ กข.คจ. เพื่อสอบถามปัญหา/อุปสรรค และแนวทางในการแก้ไขปัญหา

๒. ให้คณะกรรมการ กข.คจ. หมู่บ้าน ทำหนังสือแจ้งเตือนและทวงถาม เร่งรัดการชำระหนี้ โดยกำหนดเงื่อนไขเวลาการชำระคืนเงินยืม

๓. พัฒนาร่วมกับคณะกรรมการ กข.คจ. หมู่บ้าน ลงพื้นที่หมู่บ้านครัวเรือนที่ไม่คืนเงินยืม เพื่อหาหรือถึงปัญหา/อุปสรรค ที่ไม่คืนเงินยืม

๔. หากครัวเรือนเป้าหมายเพิกเฉยไม่ชำระคืนเงินยืม ให้คณะกรรมการ กข.คจ. หมู่บ้าน รายงานคณะกรรมการอำนวยการแก้ไขปัญหาความยากจนตำบล และรายงานคณะกรรมการอำนวยการแก้ไขปัญหาความยากจนอำเภอ ตามลำดับเพื่อลงมติเห็นชอบให้ดำเนินคดีฟ้องเรียกเงินคืนจากครัวเรือนเป้าหมาย

๒) กรณีครัวเรือนเป้าหมายไม่ส่งคืนเงินยืมตามกำหนดระยะเวลาเนื่องจากมีเหตุสุดวิสัย ภัยพิบัติ ภัยธรรมชาติ

๑. พัฒนาร่วมกับคณะกรรมการ กข.คจ. หมู่บ้าน จัดประชุมครัวเรือนเป้าหมายที่ผิดนัดชำระคืนเงินยืม โครงการ กข.คจ.

๒. ให้ครัวเรือนเป้าหมายยื่นคำร้องพร้อมเหตุผลความจำเป็น ขอผ่อนผันระยะเวลาการส่งคืนเงินยืมต่อคณะกรรมการ กข.คจ. หมู่บ้าน เพื่อพิจารณาผ่อนผันการส่งคืนเงินยืมเป็นรายกรณี

๓. เมื่อครบกำหนดระยะเวลาผ่อนผันการส่งคืนเงินยืม ให้คณะกรรมการ กข.คจ. หมู่บ้าน เร่งรัดการชำระคืนเงินยืม โดยจัดทำหนังสือทวงถามไปยังครัวเรือนเป้าหมาย เพื่อให้ นำเงินมาชำระคืนภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือทวงถาม

๔. หากครัวเรือนเป้าหมายเพิกเฉยไม่ชำระคืนเงินยืม ให้คณะกรรมการ กข.คจ. หมู่บ้าน รายงาน คณะกรรมการอำนวยการแก้ไขปัญหาความยากจนตำบล และรายงานคณะกรรมการอำนวยการแก้ไขปัญหาความยากจนอำเภอ ตามลำดับ เพื่อลงมติเห็นชอบให้ดำเนินคดีฟ้องเรียกเงินคืนจากครัวเรือนเป้าหมาย

๓) กรณีครัวเรือนเป้าหมายไม่ส่งคืนเงินยืมเนื่องจากเสียชีวิต และไม่มีทายาทรับสภาพหนี้

๑. ให้พัฒนาร่วมกับคณะกรรมการ กข.คจ. หมู่บ้าน เพื่อหาหรือซักถามปัญหาที่เกิดขึ้น

๒. เมื่อทราบเรื่องการเสียชีวิตของครัวเรือนเป้าหมายที่ยืมเงินให้คณะกรรมการ กข.คจ. หมู่บ้าน แจ้งรายงานอำเภอ เพื่อดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานเสนอต่อพนักงานอัยการในการฟ้องคดี

๓. การใช้สิทธิทางศาลจะต้องยื่นฟ้องต่อศาลเป็นคดีมรดกภายใน ๑ ปี นับแต่ทราบเรื่องการตายของผู้ยืมเงิน

รับสภาพหนี้

๔) กรณีครัวเรือนเป้าหมายไม่ส่งคืนเงินยืมเนื่องจากเสียชีวิต และมีทายาท

ที่เกิดขึ้น

๑. พัฒนาการจัดประชุมคณะกรรมการ กข.คจ. หมู่บ้าน เพื่อหารือซักถามปัญหาที่เกิดขึ้น
๒. เมื่อทราบเรื่องการเสียชีวิตของครัวเรือนเป้าหมายที่ยืมเงินให้คณะกรรมการ กข.คจ. หมู่บ้าน แจ้งรายงานอำเภอ เพื่อดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานเสนอต่อพนักงานอัยการในการฟ้องคดี
๓. การใช้สิทธิทางศาลจะต้องยื่นฟ้องทายาท โดยมีอายุความฟ้องคดี ภายใน ๑ ปี นับแต่เจ้ามรดกถึงแก่ความตาย

๕) กรณีคณะกรรมการ กข.คจ. หมู่บ้าน ได้รับชำระคืนเงินยืมจากครัวเรือนเป้าหมายแล้วไม่นำเข้าบัญชี กข.คจ. แต่กลับเบียดบังเงินนั้นเป็นของตนเอง หรือเป็นของผู้อื่นโดยทุจริต

๑. พัฒนาการจัดประชุมคณะกรรมการ กข.คจ. หมู่บ้าน และครัวเรือนเป้าหมาย เพื่อสอบถามปัญหาที่เกิดขึ้นกับโครงการ กข.คจ. และสรุปรายงานความเสียหาย
๒. ให้พัฒนาการอำเภอบันทึกเสนอการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริง ต่อนายอำเภอ

๓. เมื่อคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงได้ตรวจสอบแล้วพบว่าคณะกรรมการ กข.คจ. หมู่บ้าน มีมูลความผิดจริงให้พัฒนาการเสนอเรื่อง และแนบรายงานผลตรวจสอบข้อเท็จจริง พร้อมด้วยพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องตามลำดับต่อนายอำเภอ เพื่อเสนอให้จังหวัดได้รับทราบต่อไป

๔. ให้พัฒนาการจังหวัด ซึ่งได้รับมอบอำนาจจากผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นผู้มีอำนาจในการดำเนินคดีอาญาในการร้องทุกข์กล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวนกรณีดังกล่าวแต่เพียงผู้เดียว โดยไม่สามารถมอบอำนาจในการดำเนินคดีให้กับบุคคลใดหรือผู้ดำรงตำแหน่งใดได้อีก

๕. พัฒนาการไม่มีอำนาจในการร้องทุกข์กล่าวโทษกรณีดังกล่าว

๔.๒ มาตรการในการดำเนินงานในกรณีเกิดปัญหาข้อร้องเรียน

๔.๒.๑ ขั้นตอนการดำเนินการในการแก้ไขปัญหาเบื้องต้น

๑) เมื่อมีข้อร้องเรียนเกิดขึ้นให้เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนอำเภอประสานกับผู้ร้องเรียน และเข้าไปช่วยแก้ไขปัญหา

๒) ให้เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนอำเภอจัดประชุมคณะกรรมการ กข.คจ. หมู่บ้าน และครัวเรือนเป้าหมาย เพื่อเจรจา แก้ไขไกล่เกลี่ย ตรวจสอบข้อเท็จจริง สร้างความเข้าใจ และหาข้อยุติ เพื่อลดปัญหาความขัดแย้ง

๓) ให้เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนอำเภอรายงานการแก้ไขปัญหามาให้พัฒนาการอำเภอทราบเป็นระยะ ๆ จนกว่าเรื่องจะยุติ

๔) ให้พัฒนาการอำเภอรายงานให้นายอำเภอ พัฒนาการจังหวัด และกรรมการพัฒนาชุมชนตามลำดับทราบ จนกว่าเรื่องจะยุติ

๔.๒.๒ เอกสารหลักฐาน

- ๑) บันทึกรายงานการประชุม
- ๒) ภาพถ่ายการจัดเวทีสร้างความเข้าใจไกล่เกลี่ย
- ๓) รายงานเสนอผู้บังคับบัญชาตามลำดับ

๔.๒.๓ ขั้นตอนการสอบข้อเท็จจริง

๑) ให้พัฒนาการอำเภอเสนอคำสั่งให้นายอำเภอแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริง

๒) ให้คณะกรรมการฯ ที่ได้รับการแต่งตั้ง ดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานต่าง ๆ แล้วรายงานให้นายอำเภอทราบทันที

๓) การตรวจสอบข้อเท็จจริง ให้ตรวจสอบ รวบรวมพยานหลักฐานทั้งจากผู้ร้องเรียนและผู้ถูกร้องเรียน

๔) ให้ตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการดำเนินงานของคณะกรรมการ กข.คจ. หมู่บ้าน และสอบข้อเท็จจริงของครัวเรือนเป้าหมาย

๕) ตรวจสอบหลักฐาน/เอกสารทางการเงินทั้งหมด

๖) ให้คณะกรรมการฯ ที่ได้รับแต่งตั้งรายงานผลการตรวจสอบข้อเท็จจริงให้นายอำเภอทราบ พร้อมรายงานจังหวัด และกรมการพัฒนาชุมชนตามลำดับ จนกว่าคดีจะถึงที่สุด

๔.๒.๔ เอกสารหลักฐาน

๑) บันทึกเสนอและคำสั่งแต่งตั้ง

๒) หลักฐาน/เอกสารทางการเงินของหมู่บ้าน กข.คจ.

๓) รายงานผลการตรวจสอบข้อเท็จจริง

๔) แบบบันทึกการสอบข้อเท็จจริง

๕) ภาพถ่ายการตรวจสอบข้อเท็จจริง

๖) เอกสารที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ

๔.๓ การแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริง

การแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงอาจประกอบไปด้วยจำนวนและบุคคล ดังนี้

๔.๓.๑ ให้พัฒนาการอำเภอเสนอคำสั่งให้นายอำเภอแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริง จำนวน ๓ คน ประกอบด้วย

๑. ปลัดอำเภอ

๒. พัฒนาการ

๓. ผู้มีความรู้ในเรื่องบัญชี/การเงิน

๔.๓.๒ ให้พัฒนาการจังหวัดเสนอคำสั่งให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริง จำนวน ๓ คน ประกอบด้วย

๑. หัวหน้ากลุ่มงานที่รับผิดชอบโครงการแก้ไขปัญหาความยากจน (กข.คจ.)

๒. นักวิชาการพัฒนาชุมชนที่รับผิดชอบโครงการแก้ไขปัญหาความยากจน (กข.คจ.)

๓. ผู้มีความรู้ในเรื่องบัญชี/การเงิน

๕. ระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการบริหารและการใช้จ่ายเงินโครงการแก้ไขปัญหาความยากจน พ.ศ. ๒๕๕๓

